

Yaşlı Bireylerde Suç Korkusu, Suç Mağduriyeti ve Cinsiyetin Toplumsal Bağlamdaki Yansımaları: Sosyal Destek, Güven ve Katılım Üzerine Bir İnceleme

Melek Kırıl¹

Öz

Kent çalışmaları, kriminoloji ve yaşlanma araştırmalarında sıkça ele alınan suç korkusu, kişinin kendini güvende hissetmemesine neden olarak yaşam kalitesi, sağlık ve refah üzerinde olumsuz etki gösterir. Özellikle yaşlı nüfus arasında suç korkusunun artması toplumsal izolasyonu tetikleyerek sosyal güven, katılım ve sosyal destek düzeylerinin düşmesine yol açabilir. Bu çalışmanın amacı, Avrupa Sosyal Araştırması (European Social Survey) verilerini kullanarak yaşlı bireyler arasında, cinsiyet, suç korkusu ve suç mağduriyeti değişkenlerinin, sosyal destek, sosyal güven ve sosyal katılım düzeyleri üzerindeki etkilerini MANOVA (Çok Değişkenli Varyans Analizi) yöntemi ile incelemektir. Çalışma 65 yaş ve üzeri bireylerden oluşan, 28 farklı ülkeden elde edilen ve toplamda N=9874 katılımcının yer aldığı geniş bir örneklem üzerinden gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar, cinsiyet, suç korkusu ve suç mağduriyeti gibi faktörlerin, yaşlı bireylerin sosyal destek, sosyal güven ve sosyal katılım düzeyleri üzerinde anlamlı etkileri olduğunu göstermiştir. Suç korkusu, yaşlı bireylerin sosyal destek, sosyal güven ve sosyal katılımında mağduriyet deneyimine göre daha belirleyici bir faktördür. Mağduriyet deneyimi ise suç korkusu kadar güçlü bir etkiye sahip olmamakla birlikte yaşlı bireylerin sosyal katılım eğilimlerini kısmen etkileyebilir. Cinsiyetin etkisi oldukça sınırlı kalmış, ancak kadınların suç korkusunu daha fazla yaşadıkları gözlemlenmiştir. Araştırma bulgularının, yaşlı nüfusun suç korkusunun azaltılması, sosyal destek sistemlerinin güçlendirilmesi, güven ortamının iyileştirilmesi ve sosyal katılımın artırılmasına yönelik stratejilerin geliştirilmesinde temel oluşturması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Suç korkusu • Yaşlılar • Sosyal destek • Sosyal güven • Avrupa Güven Araştırması

Reflections of Fear of Crime, Crime Victimization and Gender in the Social Context in Older Adults: A Study on Social Support, Trust and Participation

Abstract

Fear of crime, a significant issue in urban studies, criminology, and aging research, negatively affects the quality of life, health, and well-being by fostering insecurity. Among older adults, a heightened fear of crime can lead to social isolation, reduced trust, and lower participation. This study examines the impact of gender, fear of crime, and crime victimization on social support, trust, and participation among elderly individuals using MANOVA with European Social Survey data. The sample includes 9,874 participants aged 65+ from 28 countries. Findings indicate that gender, fear of crime, and victimization significantly influence older adults' social engagement. Fear of crime plays a stronger role in shaping social trust, support, and participation than victimization experience. While victimization has a weaker impact, it may still reduce social participation. Gender effects were minimal, but women reported a higher fear of crime. These findings highlight the need for strategies to mitigate the fear of crime, enhance social support systems, foster trust, and promote participation among the elderly.

Keywords: Fear of crime • Older adults • Social support • Social trust • European Social Survey

¹ Sorumlu yazar: Melek Kırıl (Arş. Gör. Dr.), Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü, Kırklareli, Türkiye. E-posta: melek.kiril@klu.edu.tr ORCID: 0000-0002-7980-0574

Atfı: Kırıl, M. (2025). Yaşlı bireylerde suç korkusu, suç mağduriyeti ve cinsiyetin toplumsal bağlamdaki yansımaları: Sosyal destek, güven ve katılım üzerine bir inceleme. *Senectus* 3(1), 1-36. <https://doi.org/10.26650/senectus.2025.3.1.0751>

Extended Abstract

As a key issue in criminology, urban studies, and aging research, fear of crime significantly affects people's well-being, health, and quality of life. Older individuals experiencing greater fear of crime are more likely to withdraw socially, trust others less, and engage less in communal activities. As the proportion of people aged 60 and above is expected to reach 22% of the global population by 2050 (United Nations, 2023), the impact of crime fear on elderly individuals has gained interdisciplinary attention. Fear of crime is associated with various consequences, such as mental health deterioration, weakening of the neighborhood social fabric, and increased physical vulnerability (Taylor, 1995; Lindström et al., 2006; Jackson & Stafford, 2009; Wahl et al., 2012). Previous research demonstrates that fear of crime is more prevalent among older adults, even when actual victimization rates are lower (Hale, 1996; Gabriel & Greve, 2003; Collins, 2016).

This study aimed to analyze the effects of gender, fear of crime, and crime victimization on social support, trust, and participation among older adults using data from the European Social Survey (ESS). This study examines whether these variables significantly impact social engagement and interaction among the elderly population.

Methodology

The research utilizes data from the 11th wave of the European Social Survey (ESS), an international and high-methodological standard dataset frequently employed in crime fear studies (Hummelsheim et al., 2011; Reese, 2009; Vauclair & Bratanova, 2017). The sample consists of 9,874 individuals aged 65 and above from 28 countries. The primary independent variables included gender, fear of crime, and crime victimization, while the dependent variables comprised social support, social trust, and social participation.

Multivariate Analysis of Variance (MANOVA) was used to assess the impact of the independent variables on the dependent variables. The study also employed various statistical tests, including Kolmogorov-Smirnov for normality, Levene's Test for homogeneity, and Box's M test for covariance matrix equality. Given the violations of normality assumptions, the Pillai's Trace statistic was used as a robust alternative for the MANOVA interpretation.

Findings

The results indicate that gender, fear of crime, and victimization significantly influence older adults' social support, trust, and participation levels. Fear of crime is a stronger determinant of social engagement than the victimization experience. The findings highlight the following key points: Women report higher levels of fear of

crime than men, which aligns with previous literature (Cobbina et al., 2008; Köber & Oberwittler, 2019). However, the overall effect of gender on social trust and participation is limited.

Fear of crime has a greater impact on social trust and participation than actual crime victimization. This supports the “fear-victimization paradox,” where older adults fear crime more despite having lower victimization rates (Jackson, 2009; Easton, 2013). Increased fear of crime correlates with reduced social trust and participation. Older adults who feel insecure in their neighborhoods are less likely to engage in social activities (Baum et al., 2009; Young et al., 2004).

The MANOVA results show that crime fear has a significant effect on social engagement indicators (Wilks’ Lambda = 0.021, $F(3, 9639) = 67.414$, $p < 0.001$). However, gender and victimization have smaller effects, with victimization primarily influencing social participation rather than trust or support.

Discussion and Recommendations

The findings of this study indicate that fear of crime plays a substantial role in limiting the social engagement of older adults. The impact of crime fear goes beyond individual concerns, shaping broader community interactions and weakening social cohesion. Addressing this issue requires a comprehensive approach involving policymakers, urban planners, law enforcement agencies, and social institutions.

One of the most effective strategies is the implementation of community-based safety initiatives. Community policing, neighborhood watch programs, and increased public security measures can help mitigate fear among older residents. Establishing stronger neighborhood ties and fostering a sense of collective efficacy can also reduce crime-related anxieties.

Urban design and environmental factors play a crucial role in alleviating crime fear. Well-lit streets, accessible public spaces, and enhanced surveillance in high-crime areas can improve the perceptions of safety. Incorporating “defensible space” principles into urban planning can make communities feel safer and encourage older adults to engage more actively in social life.

The role of the media in amplifying crime fear should also be addressed. Sensationalized crime reporting can distort perceptions of actual crime risks. Media literacy programs for older adults, as well as balanced crime reporting strategies, can help reduce unnecessary anxieties.

Furthermore, social support mechanisms should be strengthened. Programs that encourage intergenerational interactions, volunteering opportunities, and senior-

friendly community events can enhance social trust and participation. By fostering inclusivity and providing platforms for older adults to engage with their surroundings, policymakers can create safer and more socially active environments.

Conclusion

This study highlights the significant impact of crime fear on the social support, trust, and participation of older adults. The findings indicate that fear of crime is a more influential factor than actual victimization experience in shaping the social behaviors of elderly individuals. Addressing crime fear through comprehensive social policies, urban planning strategies, and community-based interventions is crucial for improving the quality of life of older adults.

While gender differences exist, with women reporting higher fear levels, the overall impact of gender on social engagement remains limited. This shows that fear of crime operates through broader social and psychological mechanisms rather than through direct victimization experiences.

Future research should focus on exploring additional determinants of crime fear, such as personal health status, mobility limitations, and media consumption patterns. Comparative studies between different cultural and socioeconomic contexts can provide deeper insights into how crime fear manifests globally.

Overall, reducing crime fear and fostering social trust are essential steps toward ensuring the well-being of older adults. By adopting targeted interventions, policymakers can create safer, more inclusive environments where the elderly can remain active and engaged members of society.

Yaşlı Bireylerde Suç Korkusu, Suç Mağduriyeti ve Cinsiyetin Toplumsal Bağlamdaki Yansımaları: Sosyal Destek, Güven ve Katılım Üzerine Bir İnceleme

Suç korkusu aktif yaşlanma için önemli bir konudur. 2050’de 60 yaş ve üzeri nüfusun küresel nüfusa oranının %22’ye çıkması beklenirken (Birleşmiş Milletler Dünya Sosyal Raporu, 2023) yaşlılıkta artan suç korkusunun son yıllarda disiplinler arası düzeyde ilgi görmesi ve sosyal politikada önemli bir tartışma alanı olması şaşırtıcı değildir. Kriminoloji, gerontoloji, sağlık ve kent araştırmalarında suç korkusu pek çok sonuçla ilişkili görünmektedir: yaşlılarda suç korkusu ruh sağlığı ve refahı olumsuz etkileyebilir, mahallelerin sosyal dokusuna ve düzenliliğine zarar verebilir, fiziksel kırılganlığın arttığı ve faaliyetlerin kısıtlandığı bir yaş döneminde yere/mekâna bağlılığı zayıflatır (Taylor, 1995; Lindström vd., 2006; Markowitz vd., 2001; Jackson ve Stafford, 2009; De Donder vd., 2012; Wahl vd., 2012; Skogan, 2015). Duygusal, davranışsal ve bilişsel boyutları içeren çok yönlü bir yapı olarak suç korkusunun yaşlılıkla ilişkisine dair tartışmalar mağduriyet anketlerinin 1960 ve 1970lerde uygulanmaya başlamasıyla birlikte gündeme gelmiştir (Hale, 1996; Gabriel ve Greve, 2003; Collins, 2016). Time dergisinin “Yaşlılar: korku mahkumları” (Time, 1976) manşetinden de anlaşılacağı üzere Goldsmith ve Tomas (1974) gibi isimlerin gerçekleştirdiği öncü çalışmalar yaşlıların suç korkusunun mağduriyet risklerinden bağımsız bir şekilde yüksek olmasını vurgulamıştır. Bu konu hakkında çalışıldıkça söz konusu durum detaylandırılmış ve yaşlılarda suç korkusunun nedenleri ve sonuçları ile ilgili psikolojik ve sosyal mekanizmalar gündeme gelmiştir (Greve, 1998). Bu araştırmalar yaşlıların suç korkusunun mağduriyet riskiyle ilişki olmadığını ancak genel olarak evlerinden dışarıdayken kendilerini güvende hissetmediklerini ortaya koymuştur; bu da yaşlıların belirli yerlerden ve geç saatlerde dışarıda olmaktan kaçınmasına, çevreleriyle sosyal etkileşimi azaltmasına ve günlük hayatlarını güvensizlik algılarına göre şekillendirmesine neden olmaktadır (Kappes vd., 2013; Greve, 1998; Greve vd., 2017). Suç korkusu yaşlıların sosyal katılımını, sosyal güven ve sosyal destek algısını etkileme potansiyeli olan “güçlü bir şekilde yerleştirilmiş bir sosyal biliştir” (Köber vd., 2022, s. 2). Araştırmacılar genellikle suç korkusunun belirleyicileri hakkında pek çok çalışma yapmıştır ancak odak noktası genelde suç korkusunun birey düzeyindeki nedenleri olmuştur; suç korkusunun sosyal katılım, sosyal güven ve sosyal destek gibi toplumsal sonuçlarla olan ilişkisi aynı düzeyde ilgi görmemiştir. Bu çalışmada, yaşlı insanların toplumsal hayatlarının önemli bileşenleri olan ve sosyal sermayenin (Bourdieu, 1986; Coleman, 1988; Putnam, 2000; Putnam vd., 1993) alt boyutları olarak ele alınan sosyal destek, sosyal güven ve sosyal katılım düzeylerini, cinsiyet, suç korkusu ve suç mağduriyeti gibi değişkenlerin etkileri bağlamında incelemek amacıyla çok değişkenli analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmanın temel sorusu şu şekilde formüle edilmiştir: suç korkusu, suç mağduriyeti ve cinsiyetin farklı kategorilerinin sosyal güven, sosyal katılım ve sosyal güven üzerinde anlamlı bir etkisi var mıdır? Bu noktada

çalışmada hem bağımsız değişkenlerin sosyal destek, güven ve katılım üzerindeki doğrudan etkilerinin hem de bu değişkenlerin etkileşimlerinin sosyal yapı göstergelerinde yarattığı farklılıkların ortaya konması hedeflenmektedir. Bu amaç doğrultusunda Avrupa Sosyal Araştırması'nın (European Social Survey) 11.turundan elde edilen veriler kullanılmıştır. ESS verileri suç korkusu çalışmalarında sıklıkla kullanılmaktadır (bkz. Hummelsheim vd., 2011; Reese, 2009; Semyonov vd., 2012; Vauclair ve Bratanova, 2017; Visser vd., 2013).

Yaşlılarda Suç Korkusu ve Suç Mağduriyeti

Suç korkusu insanların yaşam kalitesini düşüren, sağlık ve refah üzerinde olumsuz etki gösteren önemli bir sosyal problem ve halk sağlığı sorunudur (Jackson ve Gray, 2010). Warr (2000, s. 453) suç korkusunu “bir tehlikenin farkında olunması ya da beklenmesinden kaynaklanan bir duygu, bir alarm ya da dehşet hissi” olarak tanımlamaktadır. Ferraro (1995, s. 8) ise “suça ya da kişinin suçla ilişkilendirdiği sembollere karşı duyulan dehşet ya da kaygının duygusal bir tepkisi” olarak tanımlamaktadır. Suç korkusunun hem bireysel hem toplumsal düzeyde etkileri vardır: bireysel düzeyde hareket özgürlüğünü kısıtlayabilir ve yaşam memnuniyetini azaltabilir, toplumsal düzeyde ise suç korkusunun ve güvensizliğin kişiler arası güveni olduğu kadar toplumsal güveni de aşındırdığı ve sosyal uyumu zayıflattığı bilinmektedir (Marković ve Filipović, 2024). Özellikle halihazırda toplumsal dezavantajları bulunan gruplar yer değiştirme veya korunma için gerekli kaynaklardan yoksun oldukları için suç korkusundan daha fazla etkilenmektedirler. Ancak burada sosyoekonomik statü (düşük gelir ve düşük eğitim seviyesi) ile suç korkusu arasındaki ilişki konusunda literatürdeki bulguların çelişki olduğundan bahsetmek gerekir. Düşük gelirin bireyin mağduriyet riskini arttırabilecek kötü çalışma ve barınma koşulları gibi fiziksel korelasyonlarla ilişkisine binaen suç korkusunu arttırması beklenirken bazı çalışmalar yüksek sosyoekonomik statüye sahip bireylerin kaybedecek daha çok şeyleri olduğu için daha fazla suç korkusu yaşadığını belgelemiştir (Macassa vd., 2023).

Risk algısı, güvenlik endişesi, mağduriyet olasılığı gibi farklı kavramsallaştırmalarla da ifade edilebilecek suç korkusu kavramı suç nesneleriyle ilgili daha dar ve somut tanımlardan gece sokağa çıkmaktan korkmaya kadar varan daha bilişsel ve davranışsal bir yelpazede incelenebilir (Đurić ve Popović Ćitic, 2013b). Bireylerin kendilerini tehlikede hissetmesi daima nesnel ampirik göstergelerinden kaynaklanmak zorunda değildir; tehlike ve güvensizlik algısının sosyal inşa, sosyalleşme ve kolektif anlaşılmaya dayanan kökleri nedeniyle suç korkusunun oluşumunda nesnel dayanaklar dışında farklı bilişsel çerçeveler de rol oynayabilir (Simpson, 1996). Yalnız bu noktada sosyal gerçekliğin karmaşıklığını göz ardı ederek suç korkusunu tamamen bilişsel boyuta indirgeyen yaklaşımlara karşı dikkatli olunmalıdır. 1970lerden bu yana büyüyen bir literatür suç korkusu olgusunun karmaşık karakteri üzerinde yükselmektedir (Farrall

vd., 2021; Visser vd., 2013). Zamanla suç korkusunu tanımlamada rasyonalist yaklaşımdan sembolik yaklaşıma geçiş olmuştur, rasyonalist paradigmada suç korkusu doğrudan mağduriyete ve suça ilişkin savunmasızlığın bir sonucu olarak ele alınırken; sembolik paradigmada suç korkusunun mağdur olma korkusu olarak anlaşılamayacağı ve çok çeşitli güvensizliklerin bir yansıması olarak ele alınması gerektiği ifade edilmektedir (Elchardus vd., 2008; Hale, 1996; Jackson, 2006).

İnsanlar için suç ve düzensizlik tehdidi bir suç mağduriyeti deneyiminden daha fazlasını, toplumlarındaki ekonomik, fiziksel ve sosyal konumlarına dair bir dizi anlamı sembolize etmektedir (Farrall vd., 2021, s.345). Bauman (2006, s.130) bu konuda şunları ifade etmektedir: “Tarihteki diğer tüm insanlardan daha rahat ve şımartılmış bir şekilde yaşayan bu insanlar, geçmişteki ve günümüzdeki çoğu toplumdaki insanlardan daha fazla tehdit altında, güvensiz ve korkmuş, paniğe daha meyilli, güvenlik ve emniyetle ilgili her konuda daha tutkulu hissediyorlar”. Dolayısıyla herkes az ya da çok düzeyde suç korkusu yaşamaktadır, ancak yaşlıların suç korkusu yaşa özgü diğer hassasiyetlerle birleştiği için daha detaylı ele alınması gereken bir konudur. Daha yüksek düzeyde suç korkusu bildiren spesifik demografik grupların olduğu bilinmektedir, bu grupların tipik özelliği sosyal olarak daha kırılgan/savunmasız olmalarıdır (Marković ve Filipović, 2024). Bu şekilde karakterize edilen gruplar arasında kadınlar, yaşlılar, (fiziksel olarak) daha zayıf hissedenler, ekonomik açıdan dezavantajlı olanlar, ayrımcılık tehdidi altında olanlar ve daha düşük eğitim seviyesine sahip olanlar yer almaktadır (Đurić ve Popović Ćitic, 2013a). Yaşlı bireyler ile kadınlar özellikle suçtan daha fazla korkmaktadırlar (Cobbina vd., 2008; Hummelsheim vd., 2011; Köber ve Oberwittler, 2019). Çünkü “... erkeklere veya gençlere zararsız veya nispeten önemsiz görünen durumlar veya olaylar, ima ettikleri veya işaret ettikleri suçlar nedeniyle kadınlar ve yaşlılar için daha tehlikeli olarak görülmeye yatkındır” (Warr, 1994, s. 19). Ayrıca “daha az kaynağa sahip olanlar (tipik olarak kadınlar, yaşlılar ve düşük sosyo-ekonomik gruplarda yer alanlar) kendilerini daha az koruyabilir ve sonuçlarla daha az başa çıkabilir ve bu nedenle mağduriyetle ilgili kaygı bildirme olasılıkları daha yüksektir” (Jackson vd., 2007, s. 5). Kadınların daha fazla suç korkusu hissetmesinin nedenleri arasında algılanan tecavüz tehdidi, farklı sosyalleşme biçimleri, fiziksel kırılganlık ve ataerkillik de yer almaktadır (Erkan ve Topçu, 2021; Johansson ve Haandrikman, 2021).

Suç korkusu çalışmalarında mağduriyet perspektifi mağduriyet yaşamış kişilerin yaşamamış kişilere kıyasla suçtan daha çok korkacaklarını varsaymaktadır (Akers vd., 1987; Farrall vd., 2009), ancak kimi çalışmalar bu beklentiyi doğrulamamış ya da iki durum arasında çok zayıf bir ilişki bulmuştur (Ferraro, 1995; LaGrange vd., 1992; Wanner ve Caputo, 1987). Bu durum ileri yaş gruplarındaki çok daha düşük mağduriyet riskine rağmen daha yüksek suç korkusu duyma uyumsuzluğunu ifade etmek için kullanılan “mağduriyet-korku paradoksu” kavramı ile açıklanabilmektedir (Jackson,

2009; Easton, 2013). Mağduriyet paradoksunun bir açıklaması korku bildiren bireylerin dolaylı mağduriyet denilen medya veya doğrudan temas ile mağdur olmuş birini tanınmaları olabilir (bkz. Doran ve Burgess, 2011; Hale, 1996). Diğer bir açıklama ise riske karşı duyarlılığı ifade eden bireysel savunmasızlık/ kırılگانlıktır (Krucichová, 2018).

Savunmasızlık “saldırıya karşı koyacak güçsüzlük ve saldırıya uğranması halinde travmatik fiziksel (ve muhtemelen duygusal) sonuçlara maruz kalmaktır” (Maxfield ve Skogan, 1981, s. 69). Gerontoloji çalışmalarının ortaya koyduğu üzere orta yaş bitiminde insanlar fiziksel olarak gerilemektedir (Baltes ve Smith, 2003; Frederiksen vd., 2006) bu nedenle yaşlı insanlar bedensel güçlerinin azalmasıyla birlikte kendilerini daha savunmasız algılama eğilimindedir (Hale, 1996). Bireysel kırılگانlık sosyal ve fiziksel kırılگانlık olmak üzere ikiye ayrılır; fiziksel kırılگانlık fiziksel saldırıya uğrama, karşı gelememe ve sonrasında iyileşmenin zor ve acı verici olmasına; sosyal kırılگانlık ise toplumsal statüden kaynaklanan nedenlerle mağduriyet soncunda yaşanabilecek kayıpları telafi edememeye işaret etmektedir (Franklin vd., 2008; Maxfield ve Skogan, 1981). Bu nedenle kadınlar, yaşlılar ve yoksullar savunmasızlık teorisine göre suç korkusu duyma riskini daha fazla taşımaktadırlar.

Yaşlıların genç kohortlara göre daha yüksek bir suç mağduriyeti riski taşımamasına rağmen mağduriyet korkularının daha yüksek olduğu bununla birlikte yaşlıların riskten kaçınma ve gençlerden farklı bir yaşam tarzı sürmeleri nedeniyle yüksek riskli suç mağduru (şiddet ve mülkiyet suçları ile vandalizm) olma ihtimallerinin düşük olduğu pek çok çalışmada doğrulanmıştır (Cook ve Cook, 1976; Liang ve Sengstock, 1983; Malinchak ve Wright, 1978; Morgan ve Mason, 2014). Yaşlılar, suçla ilgili kaygı duymanın gerçek anlamda suç mağduru olma riskiyle aynı şey olmadığını fark edememektedir (Ceccato ve Bamzar, 2016).

Suç korkusu ile ilgili bir diğer açıklama bireysel deneyimlerden ziyade yaşanan bölgedeki sosyal kontrol eksikliğine vurgu yapmaktadır (Lewis ve Salem, 1986; Maxfield ve Skogan, 1981). Çöpler, kırık camlar, terk edilmiş binalar gibi fiziksel bozuklukların veya dilenciler, başı boş gezen gençler gibi sosyal göstergelerin daha çok görüldüğü mahallelerde suç korkusu oranları artmaktadır (LaGrange vd., 1992). Avustralya ve Almanya’da yürütölen geniş kapsamlı iki çalışma kadınların erkeklerden daha çok ve yaşlıların da gençlerden daha çok korku duyduğunu göstermiştir, buna ek olarak bir bölgedeki şiddet suçu oranları yerleşmiş suç korkusunu açıklamada çok az katkı göstermiştir (Köber vd., 2022). Bu durum literatürde sıkça ifade edilen güvenlik algısının kökenlerinin mahalle ile ilgili suç oranlarından ziyade mahalleye dair algıda yattığı görüşünü desteklemektedir (Ham vd., 2012; Sampson, 2019).

Yaşlılarda genel olarak güvenlik algısının düşük olmasına neden olan çeşitli faktörler arasında (i) düşük sosyoekonomik seviye, fiziksel kırılگانlık ve kötü sağlık durumu;

(ii) yaşam ortamının hem özel hem de mahalle düzeyinde kalitesi ve (iii) demografik yapının değişmesiyle zarar gören sosyal ağlar, sosyal uyum ve kontrol kaybı hissi bulunmaktadır (Cecatto ve Bamzar, 2016). Bu faktörlerden hareketle yaşlıların gençlere göre çevresel koşullardan daha çok etkilenme eğiliminde olduğunu ifade eden çevresel uysallık hipotezi temel olarak şu görüşe dayanmaktadır: “Organizma - sağlık, zeka, ego gücü, sosyal rol performansı veya kültürel evrim açısından - ne kadar yetkin olursa, çevresindeki fiziksel nesnelere veya koşullara atfedilebilecek davranıştaki varyans oranı o kadar az olacaktır” ve aksi durumda ise “yetkinlikteki bir azalma veya ‘yoksun statü’, dış koşullara olan davranışsal bağımlılığını artırır” (Lawton ve Simon, 1968, s. 108). İleri yaşlar tipik olarak düşüş gösteren sosyal rollerin sayısı, ekonomik refahın azalması, daha fazla sağlık sorunu ve fiziksel güç kaybı ile karakterize edilir ve bu faktörler yaşlıları dışsal etkilere karşı daha kırılgan hale getirir (Köber vd., 2022, s.3). Tulloch (2003, s. 475) nitel çalışmasından hareketle korku yaşayanların kendilerini “güçlü ötekilerin (suç çeteleri, yırtıcı erkekler, silahlı saldırganlar, pedofiller vb.) ve şansın (saldırıların rastgele piyango benzeri doğası nedeniyle) insafına kalmış” gördüklerini ifade etmiştir. Aksine korku duymayanlar kendilerini daha korunmuş görmekte ve çevreleri üzerinde daha yüksek düzeyde kontrolleri olduğunu hissetmektedir (Jackson vd., 2007).

Yaşlı insanların suç korkusunun araştırıldığı ilk yıllardan itibaren yaşlıların gençlerden daha fazla korkmadığı yönünde karşıt görüşler de mevcut olmuştur, örneğin Maxfield (1984: 246), mahalleler ve suç korkusu üzerine gerçekleştirdiği çalışmasında: “Suç, mahalle ortamının belirli bir özelliği olduğunda, yaşlı sakinlerin yüksek korku seviyeleri daha genç komşuları tarafından paylaşılmaktadır. Bu tür mahallelerde herkes daha fazla korkmaktadır” demiştir. Ancak bu görüş çok az destek görmüştür. Yaşlanma literatüründe yaşlıların gençlerden daha yüksek suç korkusuna sahip olmadığı görüşünün açıklamasını Wahl ve arkadaşları (Wahl vd., 2007, 2012) şu şekilde yapmaktadır: aynı mahallede ya da semtte çok uzun süredir yaşamakta olan yaşlılar güçlü bir yer/mekân bağlılığı veya yer kimliği duygusu” geliştirebilmektedir (Wahl ve Gerstorf, 2018: 163). Bu sayede yaşlı insanlar “doğasında riskler barındırsa bile tanıdık ev ve mahalle ortamlarına değer verebilirler” (Wahl vd., 2012: 309). Almanya ve Avustralya’daki 4 kente yürütülen iki bağımsız anket verilerini kullanan Köber ve meslektaşları sosyal dezavantajlı bölgelerde yaşayan yaşlıların topluluk bağları daha güçlü olduğunda çevresel tehditlere karşı daha az duyarlı olduğunu bulmuştur (Köber vd., 2022). Örneğin çok kötü mahallelerde ikamet süresi 20 yıl ve daha fazla olan yaşlılar daha az korku duymuştur, benzer şekilde yaşadıkları yere bağlılık hisseden yaşlılar hissetmeyenlere göre çok daha az korku duymaktadırlar. Bununla birlikte iyi koşullara sahip mahallelerde bile yaşlı insanların suç korkusu düzeyleri gençlerden çok daha fazla çıkmıştır. Bu da yaşlıların güvenlik algısının çevresel koşullarla doğrudan ilişkili olmadığı ve yaşa özgü diğer faktörlerden de etkilendiğini göstermektedir.

Yaşlılarda Suç Korkusunun Sosyal Destek, Güven ve Katılımla İlişkisi

Topluluk ağlarını oluşturan sosyal destek, güven ve katılım yalnız yaşayan yaşlıların sayısının giderek arttığı günümüzde yaşlıların uygun hizmet ve desteğe erişimleri ve bağımsızlıkları açısından önem taşımaktadır (Pollack ve von dem Knesebeck, 2004; Sirven ve Debrand, 2008; Bedney vd., 2010). Yaşlılıkta sosyal katılım, sosyal güven ve destek gibi sosyal sermaye unsurları öznel refahla, sağlıkla, ölüm oranlarıyla ve yaşam kalitesiyle güçlü bir ilişkiye sahiptir (Kawachi vd., 1997; Litwin ve Shiovitz-Ezra, 2011; Nilsson vd., 2006; Pollack ve von dem Knesebeck, 2004). Ancak yaşlılık fiziksel ve bilişsel yeteneklerde yaşanan azama nedeniyle çeşitli kısıtlılıkların da gündeme geldiği bir dönemdir ve bu dönemde yaşlıların güven, katılım ve destekte daralma yaşamaları olasıdır (Metz, 2000; Glass ve Balfour, 2003). Suç korkusu bu unsurlar üzerinde negatif bir etki gösterebilir. Örneğin ikamet edilen mahalleyi güvende bulma düzeyi ile komşulara katılma ve onlarla etkileşime girme arasında pozitif bir ilişki olduğu çeşitli çalışmalarda belgelenmiştir (Baum vd., 2009; Young vd., 2004). Düşük gelirli ve güvende görülmeyen mahalleler sosyal sermayeyi aşındırmaktadır (Baum ve Palmer, 2002). Sosyal katılım, sosyal güven ve sosyal destek gibi göstergelerin mahalle düzeyinde bileşik bir göstergesi olarak yorumlanabilecek mahalleye bağlılığın suç korkusu yüksek yaşlılarda olukça düşük seviyelerde olduğu da daha önceki çalışmalarda doğrulanmıştır (Köber vd., 2022).

Suç korkusu, suça ve sosyal düzensizliğe karşı gelişen bir tepki olarak sosyal uyumu ve güveni zayıflatmaktadır, örneğin suç korkusunu yüksek olduğu mahallerde sosyal düzensizlik seviyeleri de yükselmektedir (Taylor, 2001; Robinson vd., 2003; Brunton-Smith ve Jackson, 2012; Brunton-Smith vd., 2014; Skogan, 2015). Almanya ve Avustralya’da gerçekleştirilen iki çalışma bir bölgedeki suç oranlarının sosyal dezavantaj ve sosyo-demografik değişkenler kontrol edildikten sonra suç korkusu üzerinde istatistiksel olarak hiçbir etkisi olmadığını göstermiştir (Sargeant vd., 2017). Benzer şekilde İngiltere, Amerika ve İsveç gibi ülkelerde yürütülen çalışmalarda suç korkusunun kayıtlı suç oranları ile ilişkisi çok zayıf düzeyde bulunmuştur (Brunton-Smith ve Sturgis, 2011; Scarborough vd., 2010; Cossman vd., 2016; Mellgren, 2011). Bu beklenmedik bulgular suç korkusunun algılanan mağduriyet risklerinden bağımsız bir şekilde “yerel topluluktaki ve daha geniş toplumdaki sosyal sorunların bir metaforu” (Jackson, 2004, s. 961) olarak anlaşılabilirliğini göstermektedir. Dolayısıyla bozulmuş bir sosyal yapıyla karakterize mahallelerde ikamet eden yaşlıların suç korkusu duymaları şaşırtıcı değildir, suç korkusu hem mahalledeki emniyetsizlik hissinden, mahalle sakinleri arasındaki düşük güven ve uyum seviyesinden etkilenmekte hem de bu koşulları yeniden üretmektedir (Garcia vd., 2007; Sampson, 2009; Tolsma vd., 2009; Hinkle, 2013; Wickles, 2017; Laméris vd., 2018).

Suç korkusu söz konusu olduğunda mahalleler özel bir öneme sahiptir (De Donder vd., 2012) çünkü yaşlı insanlar mahallelerini güçlü bir sosyal kimlik kaynağı olarak

görmektedirler (Gilleard vd., 2007; Phillipson vd., 1999). Suç oranlarının yüksek olduğu mahallelerde yaşayan ve mahallelerini güvenli algılamayan yaşlıların yaş, cinsiyet ve hane geliri kontrol edildiğinde bile depresif semptomlar gösterdiği (Wilson-Genderson ve Pruchno, 2013) ve mahallelerinde güvende hissetmeyen yaşlıların yürüme sıklığının azaldığı bulunmuştur (Mendes de Leon vd., 2009). Suç korkusu hisseden bireyler özellikle karanlık saatlerde potansiyel kişisel güvenlik endişeleri nedeniyle sosyal katılımdan geri durmaktadırlar (Van Hoof vd., 2022). Dünya Sağlık Örgütü raporuna göre geniş çaplı sivil etkinlikler de yaşlılarda bu nedenle endişe yaratmaktadır (DSÖ, 2007). Yaşlılar arasında sosyal katılım kamusal alanların veya binaların yani genel olarak dış çevrenin güvenlik hissi vermediği kentlerde özellikle düşmektedir.

Bireye destek ve güven sağlayan sosyal ağların sayısı ile güvensizlik hissi arasında negatif yönlü bir ilişki vardır (Kanan ve Pruitt, 2002). Sosyal ilişkilerin yaşam döngüsü boyunca değişkenlik gösterdiği (Antonucci vd., 2009) ve yaşlıların daha az sosyal ağa ve daha seyrek etkileşime sahip olduğu düşünüldüğünde (Ajrouch vd., 2011) yaşlılıkta suç korkusunun yaşlıların sosyal bağlantılarını, bu bağlantılardan gelen desteği ve yaşlıların genel güven seviyelerini etkileme gücü açıktır (Acierno vd., 2004; Beaulieu vd., 2007).

Türkiye kökenli suç korkusu çalışmalarına bakıldığında uluslararası literatürle benzer bulgular göze çarpmaktadır. Türkiye’de suç korkusu ile ilgili çalışmalar 2000li yıllarda başlamıştır (Yazgan, 2017, s. 68). Bu çalışmalarda özellikle kentte hangi koşulların suç korkusunu arttırdığı araştırılmış ve kentsel güvenlik teması öne çıkmıştır (Arpa ve Uğurlar, 2019; Erkan vd., 2021; Gündoğdu ve Metintaş, 2022; Karasu, 2017, 2018; Kul, 2021; Sipahi, 2016a, 2016b; Uludağ, 2010; Savaş-Yavuzçehre, 2022). Birçok çalışmada beklenildiği üzere suç korkusunun suç oranlarının artmasıyla birlikte arttığı ancak suç oranlarının düşmesiyle birlikte azalmadığı ve kadınların erkeklerden daha fazla suç korkusu hissettiği görülmüştür (Özaşçılar ve Ziyalar, 2009; Dolu vd., 2010; Erken ve Topçu, 2021; Yazgan, 2017). Ulusal nicel çalışmalarda genellikle Ferraro (1995) tarafından geliştirilen ve Kul (2009) tarafından uyarlanan suç korkusu ölçeğinin kullanıldığı görülmektedir. Bu ölçeği kullanarak Burdur ve Antalya’da veri toplayan Şen (2022) suç korkusu ve çevresel düzensizliklerin sosyal sermayenin olumlu etkisini azalttığını bulmuştur, “suç korkusu, insanlarda güvenmeme, endişe duyma, asosyal olma, yabancılaşma, psikolojik rahatsızlıklara sebep olma gibi etkiler bırakarak ... kişiler arası ilişkileri zayıflatmakta, toplumun güven duygusunu zedelemekte ve dolayısıyla da sosyal sermayeyi zayıflatmaktadır” (s. 87). Benzer şekilde Mersin’de yürütülen bir başka çalışmada da suç korkusu ile sosyal sermaye arasında negatif ilişki olduğu ve kadınların erkeklerden daha çok korktuğu görülmüştür (Öztürk, 2016, 2018). İstanbul’un çeşitli ilçelerinde ikamet eden 65 yaş üstü 243 bireyle yürütülen bir başka çalışmada ise kadın yaşlıların hem yaşam memnuniyeti hem de suç korkusu

ortalamalarının erkeklerden daha yüksek olduğu bulunmuştur, ancak bu çalışmada suç korkusu ile yaşam memnuniyeti arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Yazgan ve Kurtkapan, 2020). Karakuş'un (2013) İstanbul'un 60 farklı mahallesinde ikamet eden 1800 katılımcıyla gerçekleştirdiği çalışmada da kadınların daha çok korku duyduğu ve sosyal sermaye arttıkça suç korkusunun azaldığı belgelenmiş ancak beklenmedik bulgular da ortaya çıkmıştır: gençlerde yaşlılara kıyasla suç korkusu daha fazladır ve sosyal kontrol arttıkça suç korkusu da artmaktadır. Çalışkan (2023) tarafından Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü ile Türkiye İstatistik Kurumu'ndan elde edilen verilerle gerçekleştirilen çalışmada ise suç korkusu ile yaşam memnuniyeti arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Türkiye'de gerçekleştirilen suç korkusu çalışmaları genelde kentsel güvenlik temasıyla ele alınan ve betimleyici türde olan çalışmalardır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) da suç korkusu ile ilgili kesitsel bir veriye sahiptir, 2003-2022 yılları arasında bireylerin suç korkusu "yaşadığı çevrede gece yalnız yürürken kendini güvende hissetme" sorusu ile ölçmüştür. Veriler durumunu güvensiz olarak değerlendirenlerin ortalamasının %20,6, çok güvensiz olarak değerlendirilenlerin ortalamasının %7,2 olduğunu göstermektedir (TÜİK, 2023). Ancak söz konusu ulusal veri setinde suç korkusu ile ilgili detaylı analizlere imkân verecek başka sorulara ihtiyaç vardır. Görüldüğü üzere Türkiye'de suç korkusu ve özellikle yaşlılarda suç korkusu ile çalışmaların mevcut durumu konuyu farklı boyutlarıyla ele almak açısından henüz başlangıç noktasındadır.

Literatür sosyal destek, sosyal güven, katılım gibi sosyal sermaye göstergelerinin yaşlıların refahı için hayati rolünü doğrularken bu faktörlerin suç korkusu ile ilişkisi daha az nettir. Üstelik çoğu çalışma sosyal sermaye faktörlerinin suç korkusu üzerindeki etkisini incelemiş ve genelde bu çalışmalar yalnızca bir faktörün suç korkusu üzerindeki etkinin değerlendirmiştir. Bu çalışmada ise suç korkusunun belirleyenlerine değil sonuçlarına odaklanılmış ve bu amaçla yaşlı insanların sosyal destek, güven ve katılım gibi önemli toplumsal kaynaklara erişimlerini etkileyen temel unsurlar olarak suç korkusu, suç mağduriyeti ve cinsiyet bağımsız değişkenler olarak seçilmiştir. Literatürde bu değişkenlerin, yaşlı insanların risk algısı ve sosyal davranışları üzerinde belirgin etkileri olduğuna dair ampirik bulgular yer almaktadır, dolayısıyla bu çalışmada bu unsurların sosyal dinamikleri anlamada kritik rol oynadığı vurgulanmaktadır.

Bu çalışma Avrupa Sosyal Araştırması (ESS) veri setini kullanmaktadır. ESS, Avrupa genelinde yürütülen, uluslararası geçerliliğe sahip ve yüksek metodolojik standartlara uygun olarak toplanan bir veri kaynağıdır. Türkiye'de yaşlı bireylere yönelik, suç korkusu, mağduriyet ve sosyal faktörler arasındaki ilişkiyi kapsayan geniş ölçekli bir veri setinin bulunmaması, ESS veri setinin kullanılmasını gerekli kılmıştır. Mevcut ulusal veri setleri, yaşlı bireylerin suç korkusu ve mağduriyet deneyimlerinin sosyal ilişkileriyle olan etkileşimini kapsamlı bir şekilde analiz etmeye uygun değildir. Bu nedenle, çalışmanın amacı doğrultusunda geniş bir yaşlı örneklemini içeren ve uluslararası

metodolojik standartlara uygun olarak toplanan ESS verisi tercih edilmiştir. Bu çalışmada ülkeler arası bir karşılaştırma yapılmamış, yalnızca geniş yaşlı örneklemi kullanılarak suç korkusu, mağduriyet ve sosyal bağlar arasındaki ilişkiler analiz edilmiştir. Dolayısıyla çalışmanın amacı, belirli bir ülke bağlamına özgü çıkarımlarda bulunmak yerine, genel eğilimleri anlamak ve bu eğilimlerin Türkiye’deki yaşlı nüfus için ne anlama gelebileceğini tartışmaktır. Bu bağlamda ESS verisi Türkiye’nin hızla yaşlanan nüfus yapısı göz önüne alındığında, gelecekteki sosyal politika önerilerine ışık tutabilecek geniş çaplı bir perspektif sağlamaktadır.

Yöntem

Veri

Avrupa Sosyal Araştırması (The European Socail Survey-ESS), bağımsız araştırmacılar, akademisyenler, politika yapıcılar ve sivil toplum için yüksek kalitede erişilebilir veri sağlayan, kendi yasal statüsüne sahip (ESS, 2013 yılında Avrupa Araştırma Altyapısı Konsorsiyumu (ERIC) statüsüne sahip olmuştur) resmi bir pan-avrupa araştırma altyapısıdır (The European Social Survey, 2024, s. 3-4). Avrupa Bilim Vakfı, Avrupa Komisyonu ve çeşitli ulusal fon sağlayıcı kuruluşlar küresel ölçekte sosyal bilimler topluluğu için karşılaştırmalı, titiz ve yüksek standartlara sahip bu araştırmayı finanse etmektedir. Çok sayıda ülkenin taahhüdü ile artan göç, iklim değişikliği, refah yapılarındaki zorluklar, yaşlanan nüfus, siyasi istikrarsızlıklar, sağlık eşitsizlikleri ve savaş gibi pek çok zorlu konuyla yüz yüze olan Avrupa’nın sosyal dokusundaki değişiklikleri ortaya koyan yüksek kaliteli veri sunmaktadır. ESS yüksek bir metodolojik titizlik hassasiyetine sahiptir. Soruların güvenilirliğini ve geçerliliğini değerlendirmek amacıyla her turda çeşitli deneyler gerçekleştirilmektedir. Çok Özellikli Çoklu Yöntem (Multi Trait Multi Method (MTMM) deneyleri taslak anket sorularının sahada uygulanmasından önce güvenilirlik ve geçerliliklerini tespit etmelerine yarayan bir Anket Kalite Tahmincisi (Survey Quality Predictor- SQP) veri tabanı için de kullanılmaktadır (The European Social Survey, 2024, s. 18).

Avrupa Sosyal Araştırması her iki yılda bir sosyal davranış ve tutumları ölçmektedir. 2002/03 döneminde anketlerin ilk turu gerçekleştirilmiştir ve 22 ülkeden veri toplanmıştır. Çalışmaların başladığı 2001 yılından bu yana 39 ülke ESS’nin en az bir turuna katılım sağlamıştır. Avrupa’nın değişen sosyal değerlerinin ölçülmesi amacıyla geliştirilen anketler çeşitli konulardaki tutumları izlemek için karşılaştırmalı bir zaman serisi desenine sahip bir araştırma olarak tasarlanmıştır. Bu nedenle iki yılda bir uygulanan anketlerin ana çekirdek bir bölümü bulunmaktadır: soy, cinsiyet, hane halkı yapısı, eğitim, mali durum, cinsiyet ve ebeveyn bilgileri gibi sosyodemografik bilgiler bu bölümde sorulmaktadır. Tüm turlarda veri toplanılan temel konular ise şöyle sıralanabilir: “iklim değişikliği ve enerji; suç ve adalet, demokrasi ve hükümet; göç,

sağlık ve refah; kurumsal ve sosyal güven, medya ve internet kullanımı; Avrupa, ulusal ve etnik kimlik; algılanan ayrımcılık, siyasi bağlılık, ilgi ve katılım; din; sosyal dışlanma ve değerler” (The European Social Survey, 2024, s. 4). Ayrıca her turda farklı konularda tasarlanmış sorular da yer almaktadır.

Örneklem

ESS bir dizi temel ilke ve katılımcı ülkeleri bağlayan şartnamedeki gereklilikler tarafından yönlendirilen bir örnekleme prosedürü uygulamaktadır. Örneklem dil, vatandaşlık ve uyruğa bakılmaksızın her ülkede 15 yaş üstü tüm nüfusun temsiliyetini gerektirmektedir. Katı bir şekilde rastgele olasılık yöntemleri kullanılarak bireyler seçilir. Kota örnekleme hiçbir aşamada kabul edilmemektedir. Katılımcı ülkeler en az 1.500 ya da 800 “etkili örneklem büyüklüğü” hedeflemelidir (The European Social Survey, 2024, s. 20).

Bu çalışmada European Social Survey (ESS) verileri kullanılarak ikincil veri analizi yapılmıştır. İkincil Veri Analizi yöntemleri kapsamında, halihazırda toplanmış ve etik ilkeler çerçevesinde anonimleştirilmiş kamuya açık veri setleri kullanıldığından ilgili araştırmacının ek bir etik kurul izni almasına genellikle gerek duyulmamaktadır. Zira, bu tür veriler, katılımcıların mahremiyetini koruyacak şekilde anonim hale getirilmiş ve ESS’nin resmi internet sitesinde araştırmacılara açık halde sunulmaktadır.

Verilerin Toplanması

ESS’ye katılan her ülke bir ulusal koordinatör atamak zorundadır, ayrıca saha çalışmasının yürütülmesinden sorumludur ve genel olarak bu süreç bir yüklenici tarafından yürütülür. ESS dilsel eşdeğerlik için ulusal araçların kullanımında çevirmenlere yardımcı olmak için kaynak soru formunda açıklamalara yer vermektedir. Anket Şartnamesi gereğince her ulusal koordinasyon heyeti uygun bir örnekleme tekniği belirleyerek örneklem tasarımlarını belirlerler. Anketçi eğitimleri ve bilgilendirme oturumları için ESS gerekli materyalleri sağlamaktadır. Tutarlı ve açık veri ESS için hayati önem taşımaktadır (The European Social Survey, 2024, s. 6). ESS Çekirdek Bilimsel Ekibi katılımcı ülkelere veri toplama esnasında destek olur ve veri kalitesini denetler, ayrıca uluslararası veri dosyasının derlenmesini ve korunmasını da sağlar (The European Social Survey, 2024, s. 12). ESS’de veri toplama işlemi farklı dillerin konuşulduğu pek çok ülkede yapıldığı için çevirinin mümkün olan en yüksek kalite kriterlerini karşılaması çok önemlidir. ESS, anlam karmaşası olabilecek kelimeler için soru formuna açıklamalar eklemektedir. Ayrıca çeviri sürecinde bir ekip yaklaşımı kullanılmaktadır. Ülke temsiliyetlerini sağlamak için anket aracı her ülkede nüfusun yüzde beşinden fazlasının ana dil olarak konuştuğu tüm dillere çevrilmiştir.

15 yaş ve üzeri kişiler evlerinde yüz yüze görüşmeler yapılarak kesitsel çalışmalara dahil edilmiştir. Katılımcı ülkelerin anketi Bilgisayar Destekli Kişisel Görüşme

aracılığıyla uygulaması gerekmektedir (The European Social Survey, 2024, s. 16). Koronavirüs nedeniyle 10.turda bazı ülkelerin yüz yüze saha uygulaması yapamaması ve web ve kâğıt üzerinden kendi kendine tamamlama tekniğini kullanması sonrası Mayıs 2022’de “ESS ERIC Genel Kurulu, veri toplamanın yüz yüze görüşmelerden önce web üzerinden kendi kendine doldurma tasarımına geçirilmesine yönelik bir planı onaylamıştır” (The European Social Survey, 2024, s. 17). Bu değişiklik yüz yüze katılımcı sayısının az olması ve zamanla kendi kendine doldurulan anketlerin kalitesinin artması nedeniyle uygun görülmüştür (The European Social Survey, 2024, s. 18).

Anket Tasarımı

Çekirdek Modül: ESS Avrupa ülkelerinde toplumun değişen değerlerini ve tutumlarını izlemek amacıyla bir zaman serisi olarak dizayn edilmiştir. Bu amaçla en kapsamlı sosyo-yapısal değişkenler setini barındıran bir çekirdek modül tasarlanmıştır. Soru sayısı turdan tura değişmektedir.

Dönüşümlü modüller: ESS’nin her turunda anket içinde yer alacak iki dönüşümlü modülün belirlenmesi için çok uluslu araştırmacı grupları seçilir. Dönüşümlü modüllerin ne olacağı açık bir teklif çağrısı ile belirlenir. Yeni modüller teklif edilebileceği gibi karşılaştırma yapabilmek amacıyla önceki turlarda kullanılan modüller de tekrar kullanılır ve tekrarlayan modüller de bazı soruların aynı kalması mümkünken bazı sorular da eklenebilir (The European Social Survey, 2024, s. 17). Bu çalışma için kullanılan veriler 11.turdan gelmektedir.

Değişkenler

Bağımsız Değişkenler

Veri analizinde kullanılan birinci bağımsız değişken “ikamet ettikleri mahallelerdeki güvensizlik hissini ölçen standart suç korkusu maddesinin bir versiyonudur” (Köber vd., 2022, s. 10). Suç korkusu değişkeni “Hava karardıktan sonra mahallenizde yalnız yürürken kendinizi ne kadar güvende hissediyorsunuz?” sorusuyla ölçülmüştür. Bu soru 1 Çok güvende 2 Güvende 3 Güvensiz 4 Çok güvensiz şeklinde bir sıralama değişkeni olarak tasarlanmıştır. Ancak çalışmada nominal bir değişkene dönüştürülmüştür ve iki kategorisi bulunmaktadır: güvende hissi ve güvensizlik hissi (Markovc ve Filipovic, 2024, s.4). Diğer bağımsız değişken suç mağduriyeti değişkenidir, katılımcıların son 5 yılda herhangi bir suç nedeniyle mağdur olup olmadığını sorgulayan “Siz veya hane halkınızdan biri son 5 yıl içinde bir hırsızlık veya saldırı mağduru oldu mu?” şeklinde formüle edilmiştir ve Evet/ Hayır şeklinde cevaplanmaktadır. Diğer bağımsız değişken ise cinsiyet değişkenidir.

Bağımlı Değişkenler

İlk bağımlı değişken olan sosyal destek değişkeni 2 sorudan oluşmaktadır: (i) kişisel ve özel konuların tartışılabileceği kişi sayısı (“Eğer varsa, mahrem ve kişisel meselelerinizi konuşabileceğiniz kaç kişi var?”) sorusunun cevabı “Kimse yok”, 1 “1”, 2 “2”, 3 “3”, 4 “4-6” ve 5 “7-9” şeklindedir ve (ii) (“Bu kartı kullanarak, arkadaşlarınızla, akrabalarınızla veya iş arkadaşlarınızla ne sıklıkla sosyal olarak buluşuyorsunuz?”) sorusunun cevabı 1 “Hiç”, 2 “ayda bir kereden az”, 3 “Ayda bir kere” 4 “Ayda birkaç kez”, 5 “Haftada bir”, 6 “Haftada birkaç kez”, ve 7 “Her gün” şeklindedir.

Diğer bağımlı değişken olan sosyal katılım değişkeni ise “Sizin yaşınızdaki diğer insanlarla karşılaştırdığınızda, sosyal faaliyetlere ne sıklıkla katıldığınızı söyleyebilirsiniz?” sorusundan oluşmaktadır. Bu soruya verilen yanıtlar 1 “Çoğundan çok daha az”, 2 “Çoğundan daha az”, 3 “Yaklaşık aynı”, 4 “Çoğundan daha fazla” ve 5 “Çoğu kişiden çok daha fazla” şeklindedir.

Son bağımlı değişken ise üç sorunun ortalama puanından hesaplanan sosyal güven değişkenidir: “(i) Bu kartı kullanarak, genel olarak konuşursak, çoğu insana güvenilebileceğini mi yoksa insanlarla ilişkilerinizde çok dikkatli olamayacağınızı mı söylersiniz? Lütfen bana 0 ile 10 arasında bir puan verin; 0 çok dikkatli olamayacağınız, 10 ise çoğu insana güvenilebileceği anlamına gelir”, “(ii) Bu kartı kullanarak, çoğu insanın ellerine fırsat geçtiğinde sizden faydalanmaya çalışacağını mı yoksa adil olmaya çalışacaklarını mı düşünüyorsunuz?” (Cevaplar: 0-10 arasında değişmektedir, 0 “Çoğu insan benden faydalanmaya çalışıyor.”, 10 “Çoğu insan adil olmaya çalışır”) ve (iii) “İnsanların çoğu zaman yardımcı olmaya çalıştıklarını mı yoksa çoğunlukla kendilerini mi düşündüklerini söylersiniz?” (Cevaplar: 0- 10 arasında değişmektedir, 0 “İnsanlar çoğunlukla kendilerini düşünürler”, 10 “İnsanlar çoğunlukla yardımcı olmaya çalışır”) sorularından oluşmaktadır.

Sosyal destek ölçeğinin Cronbach Alfa katsayısı 0,628, sosyal güven ölçeğinin ise 0,782 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlar, sosyal destek ölçeğinin kabul edilebilir düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu, sosyal güven ölçeğinin ise iyi düzeyde güvenilirlik sağladığını göstermektedir.

İşlemler

İşlemlere geçmeden önce veriler hazırlanmıştır. Bu çalışmada, yalnızca 65 yaş ve üzeri bireylerin yer aldığı ESS verileri kullanılmıştır. Farklı ülkelerden elde edilen verilerin örneklem büyüklükleri ve orijinal tasarım ağırlıkları arasında meydana gelen farklılıkları dengelemek amacıyla, ülke bazında yeniden ölçeklendirilmiş bir ağırlık değişkeni (combined_weight) oluşturulmuştur. İlk olarak, her ülkedeki bireylerin orijinal ağırlıkları (dweight) toplanmış ve bu toplam değerler kullanılarak her ülke için bir ölçeklendirme faktörü (scaling_factor = 1000 / country_total) hesaplanmıştır.

Daha sonra, her bireyin orijinal ağırlığı, ilgili ölçeklendirme faktörü ile çarpılarak combined_weight değişkeni elde edilmiştir. Tüm analizler, SPSS programı kullanılarak ve bu ağırlık değişkeni göz önünde bulundurularak gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın bağımsız değişkenleri; cinsiyet, suç korkusu ve suç mağduriyeti olarak belirlenirken, bağımlı değişkenler ise sosyal destek, sosyal güven ve sosyal katılım düzeyleridir. Bu çalışma, söz konusu bağımsız değişkenlerin sosyal yapı üzerindeki çok boyutlu etkilerini aynı anda test edebilme imkânı sunarak, gruplar arası farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını değerlendirmektedir. Bu amaçla Çok Değişkenli Varyans Analizi (MANOVA) uygulanmıştır. MANOVA, birden fazla bağımlı değişkeni aynı anda analiz ederek bağımsız değişkenlerin etkilerinin daha kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesine olanak tanımaktadır (Field, 2000; Warne, 2014). Analizde, bağımsız değişkenlerin her bir bağımlı değişken üzerindeki ayrı ayrı etkilerinin yanı sıra, birden fazla bağımlı değişken üzerindeki birleştirilmiş etkileri de incelenmiştir.

Analizin Uygulanması

Çok değişkenli varyans analizi uygulanmadan önce, temel varsayımlar test edilmiştir. Bağımlı değişkenlerin (sosyal destek, sosyal güven ve sosyal katılım) sürekli ölçekte, bağımsız değişkenlerin (cinsiyet, suç korkusu ve mağduriyet) ise kategorik olması nedeniyle değişken türleri açısından varsayım sağlanmıştır. Normallik varsayımı, Kolmogorov-Smirnov testi sonuçlarına göre ihlal edilmiş olsa da ($p < 0,05$), büyük örneklem büyüklüğü nedeniyle Merkezi Limit Teoremi gereği analiz sürdürülebilir kabul edilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2001). Ayrıca bağımlı değişkenlerin çarpıklık ve basıklık değerleri $\pm 1,5$ aralığında olup, büyük ölçüde normalliğe yakın bir dağılım sergiledikleri belirlenmiştir. Bağımlı değişkenlerin varyanslarının homojen olduğu varsayımı Levene's Testi sonuçlarına göre ihlal edilmiştir (sosyal destek: $F(7, 9641) = 10,850, p < 0,001$; sosyal güven: $F(7, 9641) = 5,692, p < 0,001$; sosyal katılım: $F(7, 9641) = 2,910, p = 0,005$). Benzer şekilde, kovaryans matrislerinin eşit olduğu varsayımı da Box's M testi ile reddedilmiştir (Box's $M = 150,901, F(42, 1976972,828) = 3,578, p < 0,001$). Bu ihlaller göz önüne alınarak, Wilks' Lambda yerine Pillai's Trace testi kullanılmıştır. Pillai's Trace istatistiğinin Wilks' Lambda'ya göre daha robust (sağlam) bir test olduğu ve özellikle kovaryans matrislerinin eşit olmadığı (Box's M testi anlamlı çıktığında) veya varyans homojenliği ihlal edildiğinde (Levene's testi anlamlı çıktığında) daha güvenilir olduğu literatürde geniş bir şekilde kabul edilmektedir (Mertler ve Reinhart, 2016). Bağımlı değişkenler arasında doğrusal ilişki olduğu belirlenmiş ($r = 0,199 - 0,368, p < 0,01$), ayrıca bağımsız değişkenler arasında çoklu doğrusal bağımlılık problemi olmadığı görülmüştür (Tolerance $> 0,10$; VIF < 5). Tüm varsayımlar göz önüne alındığında, MANOVA'nın uygulanabilir olduğu belirlenmiş ve analiz sürecine devam edilmiştir.

Bulgular

Tablo 1, cinsiyet, suç korkusu ve mağduriyetin 65 yaş ve üstü katılımcıların ülkelerine göre dağılımını göstermektedir. Toplam katılımcılar arasında kadınlar (%52,8) erkeklere (%47,2) kıyasla biraz daha fazladır. Bu, çalışmanın cinsiyet dağılımının dengeli olduğunu göstermektedir. Genel olarak, katılımcıların büyük bir kısmı (%79,9) kendilerini “güvende” hissederken, daha az bir kısmı (%20,1) “güvensiz” hissetmektedir. Ülke bazında bakıldığında, Hırvatistan (%90,3), İzlanda (%89,2) ve Norveç (%94,1) katılımcılarının kendilerini en fazla “güvende” hissettikleri ülkeler arasında yer alırken, İtalya (%59,3) ve Yunanistan (%61,9) katılımcılarının kendilerini “güvensiz” hissetme oranlarının görece yüksek olduğu görülmektedir. En düşük suç mağduriyeti oranı Macaristan (%2,0) ve Polonya (%4,0) gibi ülkelerde görülmektedir. En yüksek suç mağduriyeti oranı ise Belçika (%15,0) ve Fransa (%14,6) gibi ülkelerde rapor edilmiştir. Suç mağduriyeti oranı yüksek olan ülkelerde (ör. Belçika, Fransa), katılımcıların “güvensiz” hissetme oranlarının da daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 1

Cinsiyet, Suç Korkusu ve Suç Mağduriyeti Dağılımı (Ülke Bazında)

	Cinsiyet			Suç Korkusu/ Güvende Hissetme			Suç Mağduriyeti		
	Erkek (N)	Kadın (N)	Toplam (N)	Güvende (N)	Güvensiz (N)	Toplam (N)	Evet (N)	Hayır (N)	Toplam (N)
Avusturya	138	204	342	280	61	340	9	334	343
Belçika	195	211	406	295	108	403	61	345	406
İsviçre	189	210	399	339	55	394	44	355	399
Kıbrıs	189	213	402	247	151	398	40	360	400
Almanya	213	190	403	304	97	402	30	374	404
İspanya	193	213	406	322	80	403	57	349	406
Finlandiya	207	208	415	375	40	415	58	357	415
Fransa	203	217	420	303	102	405	61	357	418
Birleşik Krallık	190	171	361	271	82	353	22	337	359
Yunanistan	199	242	441	272	167	439	39	401	440
Hırvatistan	200	261	461	409	43	453	17	445	462
Macaristan	184	358	542	449	82	532	11	527	538
İrlanda	175	171	346	250	90	341	18	326	344
İzlanda	213	185	398	355	43	398	34	364	398
İtalya	218	256	474	274	189	462	46	428	474
Litvanya	142	264	406	277	116	392	29	378	407

Tablo 1
Devamı

	Cinsiyet			Suç Korkusu/ Güvende Hissetme			Suç Mağduriyeti		
	Erkek (N)	Kadın (N)	Toplam (N)	Güvende (N)	Güvensiz (N)	Toplam (N)	Evet (N)	Hayır (N)	Toplam (N)
Hollanda	197	194	391	325	63	387	35	356	391
Norveç	215	193	408	384	24	407	33	374	407
Polonya	214	242	456	402	36	438	18	437	455
Portekiz	170	191	361	271	87	358	24	337	361
Sırbistan	189	194	383	339	37	376	29	352	381
İsveç	216	173	389	343	46	388	52	337	389
Slovenya	218	240	458	412	35	446	29	429	458
Slovakya	190	216	406	274	125	399	16	389	405
Toplam	4657	5217	9874	7772	1959	9729	812	9048	9860

Tablo 2
Çeşitli Sosyal ve Kişisel Sorulara Verilen Yanıtların Tanımlayıcı İstatistikleri

	Yaş	Aynı yaştaki diğer kişilere kıyasla sosyal faaliyetlere katılma	Arkadaşlarınızla, akrabalarınızla veya iş arkadaşlarınızla sosyal olarak ne sıklıkta görüşüyorsunuz?	Mahrem ve kişisel konuları konuşabileceğiniz kaç kişi var?	Çoğu insana güvenebilirsiniz ya da çok dikkatli olamazsınız	Çoğu insan sizden faydalanmaya çalışır ya da adil olmaya çalışır	Çoğu zaman insanlar yardımseverdir ya da çoğunlukla kendilerini düşünürler
Ortalama	73,84	1,7385	2,3514	2,2261	5,05	5,76	5,19
S.Sapma	6,556	0,72359	0,74552	0,56649	2,571	2,419	2,497
Çarpıklık	0,618	0,441	-0,671	-0,017	-0,283	-0,436	-0,262
Basıklık	-0,476	-1,003	-0,919	-0,341	-0,677	-0,385	-0,600
Minimum	65	1,00	1,00	1,00	0	0	0
Maximum	90	3,00	3,00	3,00	10	10	10

Tablo 2, çeşitli sosyal ve kişisel sorulara verilen yanıtlara dair tanımlayıcı istatistikleri göstermektedir. Katılımcıların yaş ortalaması 73,84'tür ve yaş aralığı 65 ile 90 arasında değişmektedir. Bu, analizdeki katılımcıların çoğunlukla ileri yaş gruplarından oluştuğunu göstermektedir. Sosyal katılım ortalaması 1,7385, sosyal görüşme sıklığı

ortalaması ise 2,3514'tür. Her iki değişkenin de düşük seviyede olduğu görülmektedir, bu da katılımcıların sosyal etkileşimlerinin sınırlı olduğunu düşündürülebilir. Katılımcıların mahrem ve kişisel konuları konuşabileceği kişi sayısının ortalaması 2,2261'dir. Bu, çoğu katılımcının en fazla iki veya üç kişiyle mahrem konuları konuşabildiğini göstermektedir. “Çoğu insana güvenebilirsiniz” sorusunun yanıt ortalaması 5,05'tir. Bu, orta düzey bir güven algısına işaret etmektedir. “İnsanların adil davranışı” değişkeni ortalaması 5,76, “insanların yardımseverliği” değişkeni ise 5,19'dur. Bu da katılımcıların genel olarak olumlu bir algıya sahip olduklarını ancak bu algının güçlü olmadığını düşündürmektedir. Tüm değişkenler için çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri, dağılımların büyük ölçüde normal olduğunu göstermektedir. Minimum ve maksimum değerler, tüm değişkenlerin beklenen yanıt aralıkları içinde yer aldığını doğrulamaktadır.

Tablo 3
Mağduriyet Durumuna Göre Güvenlik Algısı

		Hava karardıktan sonra yerel alanda tek başına yürürken kendini güvende hissetme		Toplam	χ^2	sd	p
Katılımcı veya hane halkı üyesi son 5 yılda hırsızlık/saldırı mağduru		Güvende	Güvensiz		91,424	1	,000
	E	538 (%66,9)	266 (%33,1)	804 (%100)			
	H	7225 (%81,0)	1691 (%19,0)	8916 (%100)			
Toplam		7763 (%79,9)	1957 (%20,1)	9720 (%100)			

Tablo 3, mağduriyetin bireylerin güvenlik algısını güçlü bir şekilde etkilediğini ortaya koymaktadır. Son 5 yılda hırsızlık veya saldırıya uğramış bireylerin yalnızca %66,9'u kendilerini “güvende” hissederken, mağdur olmayan bireylerde bu oran %81,0'dir. Bu fark, mağduriyet deneyiminin bireylerin suç korkusunu artırdığını göstermektedir. Daha çarpıcı olan, mağdur olmayan bireylerin %19,0 gibi kayda değer bir oranının kendilerini güvensiz hissetmesidir. Bu durum, suç korkusunun yalnızca kişisel mağduriyetle değil, toplumsal algılarla da ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Ki-kare testi sonuçları ($\chi^2 (1) = 91,42$, $p < 0,001$), mağduriyet ile güvenlik algısı arasındaki bu ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, bireysel güvenlik politikalarının yalnızca mağduriyet deneyimi yaşayan bireylere değil, genel toplumsal güvensizlik algısına yönelik stratejiler içermesi gerektiğini vurgulamaktadır. Cinsiyet, bireylerin güvenlik algısını güçlü bir şekilde etkilemektedir. Kadınların suç korkusunun erkeklere göre daha yüksek olduğu (Chi-Square testi sonuçları, cinsiyet ile güvenlik algısı arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir ($\chi^2 (1) = 363,645$, $p < 0,001$)) bu analizin bulgularıyla desteklenmektedir. Cinsiyet ile son 5 yılda hırsızlık/saldırı mağduru olma durumu arasında da küçük ancak anlamlı

bir fark bulunmuştur ($\chi^2 (1) = 5,168, p = 0,023$). Erkeklerin mağduriyet oranı %8,9 iken, kadınlarda bu oran %7,6'dır. Bu fark, erkeklerin kadınlara göre biraz daha yüksek risk altında olduğunu işaret etmektedir. Genel mağduriyet oranı ise %8,2 olup, her iki cinsiyet için de mağduriyetin düşük düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 4
Değişkenler Arasındaki Pearson Korelasyonları

	Sosyal katılım	Sosyal destek	Sosyal güven
Sosyal katılım	1	,368**	,199**
Sosyal destek	,368**	1	,292**
Sosyal güven	,199**	,292**	1

Not: **p<.001

Tablo 4, sosyal katılım, sosyal destek ve sosyal güven arasındaki korelasyonları göstermektedir. Sonuçlara göre, sosyal katılım ile sosyal destek ($r = 0.368, p < .001$) ve sosyal destek ile sosyal güven ($r = 0.292, p < .001$) arasında anlamlı ve pozitif ilişkiler bulunmaktadır. Sosyal katılım ile sosyal güven arasındaki ilişki ise daha zayıf ancak pozitifdir ($r = 0.199, p < .001$). Bulgular, sosyal bağların ve destek mekanizmalarının sosyal güvenle ilişkili olduğunu göstermektedir.

Tablo 5
Multivariate Tests (Çok Değişkenli Testler)

	Pillai's Trace	F	df1	df2	p	η^2 (Etki Büyüklüğü)
Cinsiyet	0,001	4,093 ^b	3	9639	0,007	0,001
Suç mağduriyeti	0,004	14,203 ^b	3	9639	<0,001	0,004
Suç korkusu	0,021	67,414 ^b	3	9639	<0,001	0,021
Cinsiyet * Suç mağduriyeti	0,000	,877 ^b	3	9639	0,452	0,000
Cinsiyet * Suç korkusu	0,000	,960 ^b	3	9639	0,410	0,000
Suç mağduriyeti* Suç korkusu	0,001	2,734 ^b	3	9639	0,042	0,001
Cinsiyet * Suç mağduriyeti* Suç korkusu	0,001	2,843 ^b	3	9639	0,036	0,001

a. Design: Intercept + Cinsiyet + Suç mağduriyeti + Suç korkusu + Cinsiyet * Suç mağduriyeti + Cinsiyet * Suç korkusu + Suç mağduriyeti + Suç korkusu + Cinsiyet * Suç mağduriyeti * Suç korkusu; b. Exact statistic

MANOVA sonuçları, suç korkusunun bağımlı değişkenler üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu göstermiştir, Pillai's Trace = 0,021, $F(3, 9639) = 67,414, p < 0,001, \eta^2 = 0,021$. Ayrıca, mağduriyetin de anlamlı bir etkisi bulunmuştur, Pillai's Trace = 0,004, $F(3, 9639) = 14,203, p < 0,001, \eta^2 = 0,004$. Cinsiyetin bağımlı değişkenler üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlıdır, ancak etki büyüklüğü oldukça küçüktür (Pillai's Trace = 0,001, $F(3, 9639) = 4,093, p = 0,007, \eta^2 = 0,001$). Etkileşim efektleri incelendiğinde, cinsiyet $\times$ mağduriyet ve cinsiyet $\times$ suç korkusu etkileşimleri anlamlı bulunmamıştır ($p >$

0,05). Ancak, mağduriyet $\times$ suç korkusu etkileşimi anlamlıdır (Pillai's Trace = 0,001, $F(3, 9639) = 2,734$, $p = 0,042$, $\eta^2 = 0,001$), bu da suç korkusu ile mağduriyetin birlikte değerlendirildiğinde bağımlı değişkenlerde farklılıklar yarattığını göstermektedir. Üçlü etkileşim (cinsiyet $\times$ mağduriyet $\times$ suç korkusu) de anlamlı çıkmıştır (Pillai's Trace = 0,001, $F(3, 9639) = 2,843$, $p = 0,036$, $\eta^2 = 0,001$), ancak etki büyüklüğü oldukça küçüktür, dolayısıyla bu değişkenlerin birleşik etkisinin pratik önemi sınırlı olabilir.

Tablo 6

Tests of Between-Subjects Effects (Bağımsız Değişkenlerin Bağımlı Değişkenler Üzerindeki Etkisi)

		F	p	η^2 (Etki Büyüklüğü)
Düzeltilmiş model	Sosyal destek	25,841	<0,001	0,018
	Sosyal güven	39,997	<0,001	0,028
	Sosyal katılım	19,627	<0,001	0,014
Cinsiyet	Sosyal destek	2,468	0,116	0,000
	Sosyal güven	11,464	0,001	0,001
	Sosyal katılım	0,064	0,801	0,000
Suç mağduriyeti	Sosyal destek	25,678	<0,001	0,003
	Sosyal güven	0,478	0,489	0,000
	Sosyal katılım	30,458	<0,001	0,003
Suç korkusu	Sosyal destek	84,232	<0,001	0,009
	Sosyal güven	162,223	<0,001	0,017
	Sosyal katılım	42,100	<0,001	0,004
Cinsiyet * Suç mağduriyeti	Sosyal destek	0,051	0,822	0,000
	Sosyal güven	2,555	0,110	0,000
	Sosyal katılım	0,006	0,938	0,000
Cinsiyet * Suç korkusu	Sosyal destek	1,099	0,295	0,000
	Sosyal güven	0,016	0,900	0,000
	Sosyal katılım	0,691	0,406	0,000
Suç mağduriyeti * Suç korkusu	Sosyal destek	1,446	0,229	0,000
	Sosyal güven	6,974	0,008	0,001
	Sosyal katılım	0,080	0,778	0,000
Cinsiyet * suç mağduriyeti * suç korkusu	Sosyal destek	0,920	0,338	0,000
	Sosyal güven	4,000	0,046	0,000
	Sosyal katılım	5,964	0,015	0,001

MANOVA sonrası yapılan tek değişkenli varyans analizleri (ANOVA), suç korkusunun bağımlı değişkenler üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu göstermiştir. Suç korkusu, sosyal destek ($F(1, 9639) = 84,232$, $p < 0,001$, $\eta^2 = 0,009$), kişiler arası güven ($F(1, 9639) = 162,223$, $p < 0,001$, $\eta^2 = 0,017$) ve sosyal katılım ($F(1, 9639) = 42,100$, $p < 0,001$, $\eta^2 = 0,004$) değişkenleri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahiptir.

Mağduriyet, sosyal destek ($F(1, 9639) = 25,678, p < 0,001, \eta^2 = 0,003$) ve sosyal katılım ($F(1, 9639) = 30,458, p < 0,001, \eta^2 = 0,003$) üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir, ancak kişiler arası güven üzerinde etkisi anlamlı bulunmamıştır ($p = 0,489$). Cinsiyetin yalnızca sosyal güven üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmuştur ($F(1, 9639) = 11,464, p = 0,001, \eta^2 = 0,001$), ancak etki büyüklüğü düşüktür.

Etkileşim analizleri, mağduriyet ve suç korkusunun birleşik etkisinin kişiler arası güven üzerinde anlamlı olduğunu göstermiştir ($F(1, 9639) = 6,974, p = 0,008, \eta^2 = 0,001$), ancak etki büyüklüğü çok düşüktür. Düzeltilmiş model sonuçları, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerindeki etkisinin düşük ama istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Sosyal destek için $R^2 = 0,018$ ($F(7, 9641) = 25,841, p < 0,001$), sosyal güven için $R^2 = 0,028$ ($F(7, 9641) = 39,997, p < 0,001$) ve sosyal faaliyetlere katılım için $R^2 = 0,014$ ($F(7, 9641) = 19,627, p < 0,001$) olarak hesaplanmıştır. Bu bulgular, bağımsız değişkenlerin etkisinin sınırlı olduğunu, ancak istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunduğunu ortaya koymaktadır. Her ne kadar düşük R^2 değerleri (sosyal destek için $R^2 = 0,018$; sosyal güven için $R^2 = 0,028$; sosyal katılım için $R^2 = 0,014$), bağımsız değişkenlerin açıklayıcılığının düşük olduğunu gösterse de bu durum çalışmanın önemini azaltmamaktadır. Sosyal bilimlerde birey davranışları ve toplumsal süreçler çok boyutlu faktörlerin etkisi altındadır ve sosyal gerçekliğin karmaşık doğası göz önüne alındığında R^2 değerlerinin genellikle düşük olması beklenen bir durumdur (Cohen, 1988). Özellikle sosyal güven ve sosyal destek gibi değişkenler, bireysel faktörlerin yanı sıra ekonomik, kültürel, politik ve çevresel değişkenlerden de etkilenmektedir (Putnam, 2000). Bu nedenle, yalnızca suç korkusu, mağduriyet ve cinsiyet gibi değişkenlerle bu tür toplumsal olguları yüksek oranda açıklamak beklenmemelidir.

Tartışma ve Sonuç

Suç korkusu veya güvensizlik hissi son 50 yıldır sosyal politikada ve literatürde önemli bir tartışma alanı olmuştur. Bu çalışma, yaşlı bireylerde suç korkusu, mağduriyet ve cinsiyetin sosyal destek, sosyal katılım ve sosyal güven üzerindeki etkilerini incelemiştir. Sonuçlar suç korkusunun sosyal güven üzerinde en büyük etkiye sahip olduğunu, suç mağduriyetinin ise sosyal destek ve sosyal katılım üzerinde önemli rol oynadığını göstermektedir. Ancak, etkileşim etkileri büyük ölçüde anlamlı değildir ve değişkenler arasındaki ilişkiler düşük etki büyüklükleriyle sınırlıdır. Suç korkusunun tüm bağımlı değişkenler üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olması, ancak mağduriyetin ve cinsiyetin etkilerinin daha sınırlı olması yaşlı bireylerin toplumsal bağlarını ve güven duygularını belirleyen temel faktörün, doğrudan mağduriyet deneyiminden çok, suç korkusunun kendisi olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sonuç, mağduriyet paradoksuna işaret etmektedir (Đurić ve Popović Ćitić, 2013a) ve suç korkusunun kökeninde her zaman mağduriyet deneyiminin yatmadığı, korkunun daha çok medya

söylemleri, toplumsal güvensizlik algısı ve yaşlı bireylerin kırılabilirlik hissiyle şekillenebileceğini göstermektedir.

Yaşlı bireylerde suç korkusunun yüksek olmasının toplumsal izolasyona yol açtığı bilinmektedir (Fattah ve Sacco, 2012). Yaşlı bireyler, fiziksel kapasitelerinin azalması, kendilerini savunma konusunda duydukları yetersizlik ve medyada suçun dramatize edilmesi gibi faktörler nedeniyle daha yüksek korku seviyeleri bildirmektedirler. Bu bağlamda, yaşlanmayla ilgili sosyal kopukluk teorisi duruma açıklayıcı bir bağlam sunabilir, sosyal kopukluk kuramına göre yaşlılık dönemi sosyal hayattan geri çekilme ve toplum tarafından yaşlıların aktif rollerden uzaklaştırması ile karakterizedir. Çalışmanın sonuçları yaşlıların geri çekilmesinin fiziksel ve biyolojik bir zorunluluk olduğu kadar çevresel faktörler, güvenlik kaygısı ve suç endişesi gibi faktörlerden de kaynaklandığını göstermektedir (Cumming, 1964).

Çalışmadan çıkarılacak bir başka şaşırtıcı sonuç beklenenin aksine mağduriyet deneyimi ile yaşlı bireylerin sosyal güven seviyeleri arasında anlamlı bir ilişki olmamasıdır. Bu, mağdur olan bireylerin topluma olan güvenlerinin doğrudan değişmediğini, ancak sosyal destek ve sosyal katılım seviyelerinde düşüş yaşanabileceğini göstermektedir. Yaşlı bireyler mağduriyet sonrası sosyal bağlarını güçlendirmeye daha çok ihtiyaç duyuyor olabilirler. Güven ve destek ağlarından müteşekkil sosyal sermaye kazanımlarını koruma konusunda halihazırda risk altında olan yaşlıların sosyal katılım düzeylerinin mağduriyetten olumsuz etkilendiğini belirtmek gereklidir. Bu bulgu yaşlıların kamusal alanlarda daha tedbirli davranması ve günlük rutinlerini değiştirme ya da kısıtlama yoluna gittikleri şeklinde yorumlanabilir. Yaşlıların mağduriyet deneyimi sonrası daha güvenli ve daha yakın sosyal destek hissettikleri özel alanlarına çekilmeleri olasıdır.

Cinsiyetin bağımlı değişkenler üzerinde genel olarak istatistiksel olarak anlamlı ama pratik olarak küçük bir etkisi olduğu görülmüştür. Kadınların erkeklere göre sosyal güven seviyelerinin daha düşük olduğu ve suç korkusunu daha yoğun yaşadıkları bulgusu literatürle uyumludur (Đurić ve Popović Ćitić, 2013a; Erkan ve Topçu, 2021; Johansson ve Haandrikman, 2021; Warr, 2000). Ancak, bu çalışmanın sonuçları, yaşlılarda cinsiyete göre sosyal destek ve sosyal katılım bakımından önemli bir fark olmadığını göstermektedir. Bu sonuç, cinsiyetin yaşamın ilerleyen dönemlerde sosyal ilişkilerdeki ayrımları ortadan kaldırdığı ve yaşlı bireylerin cinsiyet fark etmeksizin toplumsal durumlarda benzer eğilimler gösterdiğini düşündürmektedir. Gelecek araştırmalar kadın yaşlıların suç korkusunun sosyal yaşamlarını nasıl etkilediği konusunda daha detaylı ele alabilirler.

Özetlemek gerekirse bu çalışmanın sonuçları, suç korkusunun yaşlı bireylerin sosyal destek, sosyal güven ve sosyal katılımında belirleyici bir faktör olduğunu göstermektedir. Mağduriyet deneyimi ise suç korkusu kadar güçlü bir etkiye sahip değildir, ancak yaşlı

bireylerin sosyal katılım eğilimlerini kısmen etkileyebilir. Cinsiyetin etkisi oldukça sınırlı kalmış, ancak kadınların suç korkusunu daha fazla yaşadıkları gözlemlenmiştir. Araştırma bulguları, suç korkusu, mağduriyet ve cinsiyetin yaşlı bireylerin sosyal ilişkileri üzerindeki etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olmasına rağmen, genel açıklayıcılığının düşük olduğunu göstermektedir ($R^2 < 0,03$). Bu durum, yaşlı bireylerin sosyal güven ve sosyal destek algılarının yalnızca güvenlik kaygılarıyla değil, aynı zamanda sağlık durumu, sosyoekonomik faktörler, yaşam tarzı ve kültürel değerler gibi birçok değişkenden etkilendiğini düşündürmektedir. Açıklayıcılığın mütevazı olması bu çalışmanın suç korkusu ve mağduriyetin sosyal ilişkiler üzerindeki etkisini anlamaya yönelik bir başlangıç noktası olduğunu göstermektedir ve gelecek araştırmalarda, modelin sosyoekonomik statü, eğitim düzeyi ve psikolojik iyi oluş gibi ek değişkenler dahil edilerek genişletilmesi önerilmektedir.

Çalışmadan çıkarılacak birtakım politika önerileri bulunmaktadır. Suç korkusunun bireysel düzlemde ele alınacak bir mesele değil, toplumsal yapı ve kamu politikalarıyla ilişkili makro düzeyde tartışılması gereken bir durum olduğunu anlamak önemlidir. Yaşlı insanlar suç korkusu duymaktadır ve bu korku onları sosyal izolasyona itmektedir. Bu nedenle, sadece suç mağduru olmuş yaşlıların değil, genel olarak yaşlı bireylerin güven duygularını artıracak kentsel ve sosyal düzenlemeler yapılmalıdır (Pain ve Townshend, 2002). Yaşlı bireylerin suç korkusunu körükleyecek medya içeriklerine alternatif olarak yaşlıların bilinçlenmesini ve farkındalık kazanmalarını sağlayacak içerikler üretilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır. Jackson ve meslektaşlarına göre “Medya aracılığıyla suçu duymak mağduriyeti hayal edilebilir hale getirebilir- özellikle de mağdurun kendine benzediği görüldüğünde veya olay tanıdık koşullarda meydana geldiğinde” (2007, s. 6). Yerel yönetimlerin de bu noktada yaşlı nüfus için güvenlik seminerleri düzenlemeleri faydalı olabilir.

Suç korkusunun azaltılmasında özellikle yalnız yaşayan yaşlılar için sosyal destek programları geliştirilebilir. Bunun yanı sıra mahalle düzeyinde komşuluk projeleri, sosyal dayanışmayı arttıracak uygulamalar da suç korkusunu düşürmede ve toplumsal katılımı arttırmada önemli rol oynayabilir. Ayrıca cinsiyete duyarlı çalışmaların öneminden bahsetmek gerekir. Yaşlı kadınların suç korkusunu azaltacak psikososyal destek mekanizmaları bu noktada düşünülmelidir. Son olarak suç korkusunun belirleyicilerinin de kapsamlı bir şekilde incelenmesi korkunun azaltılmasında daha hedefli stratejileri oluşturmada önemlidir. Örneğin suç korkusunun belirleyenleri arasında yerleşim yeri çoğu çalışmada güçlü bir belirleyendir (Marković ve Filipović, 2024). Yaşlı bireyler fiziksel ve zihinsel kırılganlıkların daha hissedilir hale gelmesiyle çevresel olumsuzluklara karşı daha hassas hale gelmektedir ve yaşlılık çalışmaları bu dönemde yaşanan yerin yaşlıların hayatında gençlere göre daha önemli olduğunu vurgulamaktadırlar (Gerstorf vd., 2010; Cagney ve Cornwell, 2018; Wahl ve Gerstorf, 2018). “Çevresel uysallık hipotezi” olarak adlandırılan ve yaşlıların refahında dış

koşulların katkısına odaklanan bu yaklaşımı doğrulayan ampirik kanıtlar bulunmaktadır (De Donder vd., 2013; Annear vd., 2014). Mahallenin çöküşüne dair işaretler ve sosyal kontrolün yokluğuyla ilgili algılar da suç korkusu ile güçlü bir ilişkiye sahiptir (Garland, 2011; Lewis ve Salem, 1980; Ferraro, 1995). Smith (1986, s. 128) “korkunun en fazla, müdahale etme güçleri olmadığına toplumlarının çöküşte olduğunu düşünen insanlar arasında görüldüğünü” ve bu kontrol eksikliği ile ilgili algının kısmen “...çok çeşitli diğer kentsel olayların yarattığı belirsizliklerden” (1987, s. 10) kaynaklı olarak ortaya çıktığını söylemektedir. Topluluğun gayri resmi sosyal kontrol uygulama kapasitesi ve sosyal düzensizlik seviyesi suç korkusu ile doğrudan ilişki olabilir (Bursik ve Grasmick, 1993; Sampson ve Raudenbush, 1997). Örneğin Covington ve Taylor (1991) mahalle ile ilgili algılanan nezaketsizliğin nesnel koşullara göre suç korkusunu 3 kat daha fazla yordadığını göstermiştir, bu durum mahalleler le ilgili sosyal düzensizlik algısının yaşlıların suç korkusunu belirlemede ne denli önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

Wahl ve Gerstorff (2018: 163) yaşlı bireyler için güçlü bir ‘yer kimliği duygusunun’ koruyucu rolünü vurgulamaktadırlar, bu doğrultuda yaşlıların yaşadıkları mahallelerin koşullarının düzeltilmesi uzun vadede suç korkusunu azaltıcı etki gösterebilir. Örneğin parklar ve ağaçlandırma suç korkusu yaşayan yaşlıların sosyal sermayeleri üzerindeki negatif etkisini azaltabilir (Hong vd., 2018). Kamusal alanların güvenliği artırılmalı ve ulaşım/altyapı sistemlerin özellikle yaş dostu olmasına dikkat edilmelidir. Yerel yönetimlerin yaşlı dostu şehir planlamaları, ışıklandırma sistemleri ve güvenli kamusal alanların artırılması gibi önlemler olarak suç korkusunu azaltmaya yönelik politikalar üretmesi gerekmektedir.

Yaşlılar düşme ve kazalardan, hırsızlık mağduru olmaya kadar bir dizi endişe ile mücadele etmektedir, siber suçlar da yaşlıların korktuğu yeni bir alandır. Dolayısıyla suç korkusu esasen yaşlılık kaynaklı büyük bir emniyet ve güvenlik ekosistemi içinde ele alınması gereken bir konudur (Van Hoof vd., 2022). Bu nedenle politika yapıcılar yaşlılarda güvenlik duygusunu etkileyen birçok parametreyi birlikte düşünmek zorundadır. Örneğin suç korkusunu azaltmada yaş dostu kentsel tasarımın öneminde hareketle mimarlar, coğrafyacılar, şehir planlamacıları fiziksel çevrenin kalitesini arttırmaya katkıda bulunabilirler (De Donder vd., 2013). Çünkü suç korkusuyla düşen sosyal katılımın önünü açmak için önemli bir adım fiziksel çevrenin güvenliğine dair daha fazla önlem alınması olabilir (kendi kendine örgütlenen yaşlı grupları veya daha fazla polis) (Van Hoof vd., 2022). Dünya Sağlık Örgütü’nün yaş dostu şehirlere yönelik raporu yaşam çevresinin fiziksel ve sosyal kalitesinin güvenlik algısını etkileyeceğini belirtmektedir (DSÖ, 2007). Ancak çeşitli nitel araştırmaların suç korkusunu etkileyen en önemli faktörlerin fiziksel çevre değil, yerel düzeydeki sosyal belirleyiciler (örneğin, komşular arası güven, mahalledeki sosyal bağlar, topluluk içindeki dayanışma veya sosyal kontrol mekanizmaları) olduğunu gösterdiğini de eklemek gerekir (Lorenc vd.,

2014). Sakinlerine aşına olduklarını, uzun süredir aynı mahallede ikamet eden yaşlılar mahallelerinde daha çok sosyal uyum algılamakta ve geniş sosyal ağları sayesinde daha az korku hissetmektedirler. Bu faktörlere odaklanmak suçu azaltmaya yönelik önlemlere kıyasla suç korkusunu düşürmede daha etkili olabilir (Macassa vd., 2023).

Bu çalışmada ESS verilerini kullanan önceki araştırmalardakine benzer şekilde mağdur oranının yüksek olduğu ülkelerde suç korkusu oranları daha az; suçla daha az karşılaşılacak ülkelerde ise daha yüksek çıkmıştır (Krucichová, 2018; Hummelsheim vd., 2011). Bu durum aslında yaşlıları suçtan korumaktan ziyade bulundukları yerde kendilerini nasıl daha güvende hissedeceklerine odaklanan politikaların daha önemli olduğunu göstermektedir. Yaşlıların güvensizlik duygularını azaltmak için önemli bir adım karşılıklı iletişim ve etkileşimi arttıracak toplumsal projeler ve kamu hizmetleri tasarlamaktır (Gainey vd., 2011).

Yaşlılarda suç korkusunu azaltmak için bağlama özgü, yerel koşullara uyumlu ve yerel sakinlerin deneyimlerden hareketle dizayn edilmiş müdahale programlarına gereksinim duyulurken (De Donder vd., 2013) Türkiye’de henüz yaşların suç korkusuna dair mevcut bilgi birikimi yeterli düzeyde değildir. Literatürdeki mevcut durumda kullanılan suç korkusu ve güvenlik algısı anketlerinin sınırlılıkları göz önüne alındığında yeni bir ölçüm aracı geliştirebilir. Bu adımı tamamlayıcı nitelikte yaşlıların suç korkusu ve daha geniş emniyet hissi ile alakalı olarak odak grupları ve mülakatlarla Türkiye’deki yaşlıların suç korkusuna dair çok yönlü durum daha özgün bir bağlamda açığa çıkarılabilir. Yaşlılarda suç korkusunun ve güvenlik hissinin evrensel nitelikleri olduğu kadar yerel ve kültürel özellikleri de bulunmaktadır. Bu nedenle yaşlı nüfusun özgün sorun ve ihtiyaçlarını anlamaya çalışan, yerel bağlamı dikkate alan araştırmalara ihtiyaç vardır.

Sınırlılıklar

Bu çalışmada yaşlıların suç korkusu yaygın olarak kullanılan standart bir suç korkusu maddesi ile ölçülmüştür, ilgili soru literatürde uzun zamandır kabul görmüş uygun bir sorudur (Greve, 1998; Gibson vd., 2002; Alper ve Chappell, 2012; Sargeant vd., 2017) “Yerelleştirilmiş korku” olarak adlandırılan bu korku türü yerleşim bölgesindeki güvenliği sorgulamaktadır ve üstü kapalı bir şekilde “şiddet içeren sokak suçlarına örtük olarak” odaklansa da (Köber vd., 2022, s. 4,11), bu soru maddesi ile ilgili devam eden bir endişe korku nesnesi olarak açıkça diğer suç türlerine atıfta bulunulmamasıdır ((Ferraro ve LaGrange, 1987). Dolayısıyla bu maddenin gerçek anlamda suç korkusunu ölçüp ölçmediği ya da spesifik bir soru olmaması nedeniyle kadınların bu soruyu cinsel saldırı ile, yaşlıların ise düşme ya da yaralanma gibi daha geniş riskler ile ilişkilendirmesi ile ilgili eleştiriler vardır (Köber, 2022). Ancak pek çok araştırma insanların bu soruyu suçla ilişkilendirdiğini doğrulamıştır (Reuband, 2000). Yine de suç korkusunun daha ayrıntılı ve açık bir ölçümü mümkündür. Bir başka sınırlılık bağımsız değişkenlerle

ile bağımlı değişkenler arasındaki ilişkide nedenselliğinin tespit edilememesidir. Verilerin kesitsel yapısı nedeniyle ilişkilerin zamansallığı belirlenememektedir. Boylamsal çalışmalar bu konu hakkında daha detaylı bilgi sağlayabilir. Son sınırlılık ise açıklanan varyansın miktarı ile ilgilidir, gelecekteki çalışmalar yaşlılarda sosyal katılımın, sosyal destek ve güvenin değişen seviyelerini anlamada ek faktörlerin incelenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Etik Onay: Bu çalışmada European Social Survey (ESS) verileri kullanılarak ikincil veri analizi yapılmıştır. İkincil Veri Analizi yöntemleri kapsamında, halihazırda toplanmış ve etik ilkeler çerçevesinde anonimleştirilmiş kamuya açık veri setleri kullanıldığından ilgili araştırmacının ek bir etik kurul izni almasına genellikle gerek duyulmamaktadır. Zira, bu tür veriler, katılımcıların mahremiyetini koruyacak şekilde anonim hale getirilmiş ve ESS'nin resmi internet sitesinde araştırmacılara açık halde sunulmaktadır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Ethical Approval: In this study, secondary data analysis was conducted using European Social Survey (ESS) data. Within the scope of Secondary Data Analysis methods, there is usually no need for the relevant researcher to obtain an additional ethics committee permission as publicly available data sets that have already been collected and anonymized within the framework of ethical principles are used. This is because such data is anonymized in a way that protects the privacy of the participants and is made available to researchers on the official website of ESS.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author declares no potential conflicts of interest with respect to the research, authorship, and/or publication of this article.

Grant Support: The author received no financial support for the research, authorship, and/or publication of this article.

Kaynakça/References

- Acierno, R., Rheingold, A. A., Resnick, H. S., & Kilpatrick, D. G. (2004). Predictors of fear of crime in older adults. *Anxiety Disorders*, 18, 385–396.
- Ajrouch, K. J., Antonucci, T. C., & Janevic, M. R. (2001). Social networks among Blacks and Whites: The interaction between race and age. *Journal of Gerontology: Social Sciences*, 56B(2), 112–118.
- Akers, R. L., La Greca, A. J., Sellers, C., & Cochran, J. (1987). Fear of crime and victimization among the elderly in different types of communities. *Criminology*, 25(3), 487–506.
- Alper, M., & Chappell, A. T. (2012). Untangling fear of crime: A multi-theoretical approach to examining the causes of crime-specific fear. *Sociological Spectrum*, 32(4), 346–363.
- Annear, M., Keeling, S., Wilkinson, T. I. M., Cushman, G., Gidlow, B. O. B., & Hopkins, H. (2014). Environmental influences on healthy and active ageing: A systematic review. *Ageing & Society*, 34(4), 590–622.
- Antonucci, T. C., Birditt, K. S., & Akiyama, H. (2009). Convoys of social relations: An interdisciplinary approach. In V. L. Bengtson, D. Gans, N. M. Pulney, & M. Silverstein (Eds.), *Handbook of theories of aging* (2nd ed., pp. 247–260). Springer Publishing Company.
- Arpa, E., & Uğurlar, A. (2019). Suç ve mekân bağlamında güven algısı: Van örneği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 44, 293–323.
- Aykut, Ç. (2023). A model design for determining social parameters and their importance regarding fear of crime levels. *Journal of Penal Law and Criminology*, 11(2), 146–167.

- Baltes, P. B., & Smith, J. (2003). New frontiers in the future of aging: From successful aging of the young old to the dilemmas of the fourth age. *Gerontology*, 49(2), 123–135.
- Baum, F. E., Ziersch, A. M., Zhang, G., & Osborne, K. (2009). Do perceived neighbourhood cohesion and safety contribute to neighbourhood differences in health? *Health & Place*, 15(4), 925–934.
- Baum, F., & Palmer, C. (2002). ‘Opportunity structures’: urban landscape, social capital and health promotion in Australia. *Health Promotion International*, 17(4), 351–361.
- Bauman, Z. (2006). *Liquid fear*. Polity Press.
- Bedney, B. J., Goldberg, R. B., & Josephson, K. (2010). Aging in place in naturally occurring retirement communities: Transforming aging through supportive service programs. *Journal of Housing for the Elderly*, 24(3-4), 304–321.
- Birditt, K. S., & Akiyama, H. (2009). Convoys of social relations: An interdisciplinary approach. In V. L. Bengtson, D. Gans, N. M. Putney, & M. Silverstein (Eds.), *Handbook of theories of aging* (2nd ed., pp. 247–59). Springer.
- Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. In J. G. Richardson (Ed.), *Handbook of theory and research in the sociology of education* (pp. 241–258). Greenwald.
- Brunton-Smith, I., & Jackson, J. (2012). Urban fear and its roots in place. In V. Ceccato (Ed.), *The urban fabric of crime and fear* (pp. 55–82). Springer Netherlands. https://doi.org/10.1007/978-94-007-4210-9_3
- Brunton-Smith, I., Jackson, J., & Sutherland, A. (2014). Bridging structure and perception: On the neighbourhood ecology of beliefs and worries about violent crime. *British Journal of Criminology*, 54(4), 503–526.
- Bursik, R. J., & Grasmick, H. G. (2002). *Neighborhoods and crime: The dimensions of effective community control*. Lexington Books.
- Cagney, K. A., & Cornwell, E. Y. (2018). Place, aging, and health. In National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine (Ed.), *Future directions for the demography of aging: Proceedings of a workshop* (pp. 131–155). National Academies Press. <https://doi.org/10.17226/25064>
- Ceccato, V., & Bamzar, R. (2016). Elderly victimization and fear of crime in public spaces. *International Criminal Justice Review*, 26(2), 115–133.
- Cobbina, J. E., Miller, J., & Brunson, R. K. (2008). Gender, neighborhood danger, and risk-avoidance strategies among urban African-American youths. *Criminology*, 46(3), 673–709.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. Lawrence Erlbaum.
- Coleman, J. (1988). Social capital in the creation of human capital. *American Journal of Sociology*, 94, 95–120.
- Collins, R. E. (2016). Addressing the inconsistencies in fear of crime research: A meta-analytic review. *Journal of criminal justice*, 47, 21–31.
- Cook, F., & Cook, T. (1976). Evaluating the rhetoric of crisis: A case study of criminal victimization of the elderly. *Social Service Review*, 50, 632–646.
- Cossman, J. S., Porter, J. R., & Rader, N. E. (2016). Examining the effects of health in explaining fear of crime: A multi-dimensional and multi-level analysis. *American Journal of Criminal Justice*, 41, 565–582.
- Covington, J., & Taylor, R. B. (1991). Fear of crime in urban residential neighbourhoods: implications of between- and within- neighborhood sources for current models. *The Sociological Quarterly*, 32(2), 231–249.

- Cumming, M. E. (1964). New thoughts on the theory of disengagement. In M. E. Cumming & E. Henry (Eds.), *New thoughts on old age* (pp. 3–18). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-662-01107-1_1
- De Donder, L., Buffel, T., Dury, S., De Witte, N., & Verté, D. (2013). Perceptual quality of neighbourhood design and feelings of unsafety. *Ageing & Society*, 33(6), 917–937.
- De Donder, L., De Witte, N., Buffel, T., Dury, S., & Verté, D. (2012). Social capital and feelings of unsafety in later life: A study on the influence of social networks, place attachment, and civic participation on perceived safety in Belgium. *Research on Aging*, 34(4), 425–448.
- Doran, B. J., & Burgess, M. B. (2011). *Putting fear of crime on the map: Investigating perceptions of crime using geographic information systems*. Springer Science & Business Media.
- Đurić, S., & Popović Ćitić, B. (2013a). Fear of crime, gender differences in risk perception. *Socioloski Pregled*, 47(4), 537–554.
- Đurić, S., & Popović Ćitić, B. (2013b). Fear of crime in the capital cities of the former Yugoslav Republics. *Sociologija*, 55(1), 91–114.
- Easton, M. E. (2013). *Fear of crime and older adults: a metanarrative review of the literature* (Master's thesis). Simon Fraser University, Burnaby, (British Columbia), Canada.
- Elchardus, M., De Groof, S., & Smits, W. (2008). Rational fear or represented malaise: A crucial test of two paradigms explaining fear of crime. *Sociological Perspectives*, 51(3), 453–471.
- Erkan, N. Ç., & Sevin Topçu, B. (2021). Gender-based differences in fear of crime in public spaces: An investigation of a safe district in Istanbul. *Urbani Izziv*, 32(2), 91–104.
- Erkan, N. Ç., Kaya, F. Ş., & Güney, K. (2021). İstanbul'da ulaşım mekanları ile toplu taşıma araçlarında suç korkusu ve güvenlik algısı üzerine nitel bir araştırma. *Vankulu Sosyal Araştırmalar Dergisi* 8, 9–34.
- European Social Survey European Research Infrastructure. (2024). *European Social Survey prospectus: Updated April 2024*. https://www.europeansocialsurvey.org/sites/default/files/2024-04/prospectus_updated.pdf
- Farrall, S. D., Jackson, J., & Gray, E. (2009). *Social order and the fear of crime in contemporary times*. Oxford University Press.
- Farrall, S., Gray, E., & Jones, P. M. (2021). Worrying times: The fear of crime and nostalgia. *Current Issues in Criminal Justice*, 33(3), 340–358
- Fattah, E. A., & Sacco, V. F. (2012). *Crime and victimization of the elderly*. Springer Science & Business Media.
- Ferraro, K. F. (1995). *Fear of crime: Interpreting victimization risk*. State University of New York Press.
- Ferraro, K. F., & LaGrange, R. (2017). The measurement of fear of crime. In *The fear of crime* (pp. 277–308). Routledge.
- Field, A. P. (2000). *Discovering statistics using SPSS for Windows: Advanced techniques for beginners*. Sage.
- Franklin, T. W., Franklin, C. A., & Fearn, N. E. (2008). A multilevel analysis of the vulnerability, disorder, and social integration models of fear of crime. *Social Justice Research*, 21, 204–227.
- Frederiksen, H., Hjelmberg, J., Mortensen, J., McGue, M., Vaupel, J. W., & Christensen, K. (2006). Age trajectories of grip strength: cross-sectional and longitudinal data among 8,342 Danes aged 46 to 102. *Annals of Epidemiology*, 16(7), 554–562.

- Gabriel, U., & Greve, W. (2003). The psychology of fear of crime. Conceptual and methodological perspectives. *British journal of criminology*, 43(3), 600–614.
- Gainey, R., Alper, M., & Chappell, A. T. (2011). Fear of crime revisited: Examining the direct and indirect effects of disorder, risk perception, and social capital. *American Journal of Criminal Justice*, 36, 120–137.
- Garcia, R. M., Taylor, R. B., & Lawton, B. A. (2007). Impacts of violent crime and neighborhood structure on trusting your neighbors. *Justice Quarterly*, 24(4), 679–704.
- Garland, D. (2001). *The culture of control: Crime and social order in contemporary society*. Oxford University Press.
- Gerstorf, D., Ram, N., Goebel, J., Schupp, J., Lindenberger, U., & Wagner, G. G. (2010). Where people live and die makes a difference: Individual and geographic disparities in well-being progression at the end of life. *Psychology and Aging*, 25(3), 661.
- Gibson, C. L., Zhao, J., Lovrich, N. P., & Gaffney, M. J. (2002). Social integration, individual perceptions of collective efficacy, and fear of crime in three cities. *Justice Quarterly*, 19(3), 537–564.
- Gilleard, C., Hyde, M., & Higgs, P. (2007). The impact of age, place, aging in place, and attachment to place on the well-being of the over 50s in England. *Research on Aging*, 29, 590–605.
- Glass, T. A., & Balfour, J. L. (2003). Neighborhoods, aging, and functional limitations. *Neighborhoods and Health*, 1, 303–34.
- Goldsmith, J., & Tomas, N. E. (1974). Crimes against the elderly: a continuing national crisis. *Aging*, 236(June/July), 10–13.
- Greve, W. (1998). Fear of crime among the elderly: Foresight, not fright. *International Review of Victimology*, 5(3-4), 277–309.
- Greve, W., Leipold, B., & Kappes, C. (2018). Fear of crime in old age: A sample case of resilience? *The Journals of Gerontology: Series B*, 73(7), 1224–1232.
- Gündoğdu, H. M., & Metintaş, F. (2022). Kırklareli merkezde kadın ve suç korkusu üzerine bir araştırma. *Kırklareli Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1–17.
- Hale, C. (1996). Fear of crime: A review of the literature. *International review of Victimology*, 4(2), 79–150.
- Hinkle, J. C. (2013). The relationship between disorder, perceived risk, and collective efficacy: A look into the indirect pathways of the broken windows thesis. *Criminal Justice Studies*, 26(4), 408–432.
- Hong, A., Sallis, J. F., King, A. C., Conway, T. L., Saelens, B., Cain, K. L., ... & Frank, L. D. (2018). Linking green space to neighborhood social capital in older adults: The role of perceived safety. *Social Science & Medicine*, 207, 38–45.
- Hummelsheim, D., Hirtenlehner, H., Jackson, J., & Oberwittler, D. (2011). Social insecurities and fear of crime: A cross-national study on the impact of welfare state policies on crime-related anxieties. *European sociological review*, 27(3), 327–345.
- Jackson, J. (2004). Experience and expression: Social and cultural significance in the fear of crime. *British journal of criminology*, 44(6), 946–966.
- Jackson, J. (2006). Introducing fear of crime to risk research. *Risk Analysis*, 26, 253–264.
- Jackson, J. (2009). A psychological perspective on vulnerability in the fear of crime. *Psychology, Crime & Law*, 15(4), 365–390.

- Jackson, J., & Gray, E. (2010). Functional fear and public insecurities about crime. *The British Journal of Criminology*, 50(1), 1–22.
- Jackson, J., & Stafford, M. (2009). Public health and fear of crime: A prospective cohort study. *The British Journal of Criminology*, 49(6), 832–847.
- Jackson, J., Farrall, S., & Gray, E. (2007). *Theorising the fear of crime: The cultural and social significance of insecurities about crime* [Working paper]. SSRN. <https://doi.org/10.2139/ssrn.1012393>
- Johansson, S., & Haandrikman, K. (2023). Gendered fear of crime in the urban context: A comparative multilevel study of women's and men's fear of crime. *Journal of Urban Affairs*, 45(7), 1238–1264.
- Kanan, W. J., & Pruitt, M. V. (2002). Modelling fear of crime and perceived victimization risk: The (in)significance of neighborhood integration. *Sociological Inquiry*, 72(4), 527–548.
- Kappes, C., Greve, W., & Hellmers, S. (2013). Fear of crime in old age: Precautious behaviour and its relation to situational fear. *European journal of ageing*, 10, 111–125.
- Karakuş, Ö. (2013). Suç korkusunun sosyolojik belirleyenleri: sosyal sermaye mi? sosyal kontrol mü? *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 1–19.
- Karasu, M. A. (2017). Kentsel mekânda suç korkusu-Şanlıurfa örneği. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 20(1), 41–76.
- Karasu, M. A. (2018). Suç korkusu, göç ve Suriyeli sığınmacılar: Şanlıurfa örneği. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 1(3), 332–347.
- Kawachi, I., Kennedy, B. P., Lochner, K., & Prothrow-Stith, D. (1997). Social capital, income inequality, and mortality. *American Journal of Public Health*, 87, 1491–1498.
- Koeber, G., & Oberwittler, D. (2019). How older people became less afraid of crime—An age- period-cohort analysis using repeated cross-sectional survey data. *Social science research*, 79, 211–225.
- Kul, M. (2009). *Toplumda suça ilişkin korkunun yapılaşması* (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kul, M. (2021). *Suçtan daha büyük suç korkusu*. İlgi Kültür Sanat Yayıncılık Ltd. Şti.
- LaGrange, R. L., Ferraro, K. F., & Supancic, M. (1992). Perceived risk and fear of crime: Role of social and physical incivilities. *Journal of research in crime and delinquency*, 29(3), 311–334.
- Laméris, J., Hipp, J. R., & Tolsma, J. (2018). Perceptions as the crucial link? The mediating role of neighborhood perceptions in the relationship between the neighborhood context and neighborhood cohesion. *Social Science Research*, 72, 53–68.
- Lawton, M. P., & Simon, B. (1968). The ecology of social relationships in housing for the elderly. *The Gerontologist*, 8(2), 108–115.
- Lewis, D. A., & Salem, G. (1986). *Fear of crime: incivility and the production of a social problem*. Transaction Publishers.
- Lewis, D. A., & Maxfield, M. G. (1980). Fear in the neighborhoods: An investigation of the impact of crime. *Journal of research in crime and delinquency*, 17(2), 160–189.
- Liang, J., & Sengstock, M. C. (1983). Personal crimes against the elderly. In J. Kosberg & M. A. Littlejohn (Eds.), *Abuse and mistreatment of the elderly: Causes and Interventions* (pp. 40–67). John Wright-PSG.
- Lindström, M., Lindström, C., Moghaddassi, M., & Merlo, J. (2006). Social capital and neo-materialist contextual determinants of sense of insecurity in the neighbourhood: A multilevel analysis in Southern Sweden. *Health & Place*, 12(4), 479–489.

- Litwin, H., & Shiovitz-Ezra, S. (2011). Social network type and subjective well-being in a national sample of older Americans. *The Gerontologist*, 51, 379–388.
- Lorenc, T., Petticrew, M., Whitehead, M., Neary, D., Clayton, S., Wright, K., ... & Renton, A. (2014). Crime, fear of crime and mental health: synthesis of theory and systematic reviews of interventions and qualitative evidence. *Public Health Research*, 2(2), 1–398.
- Macassa, G., McGrath, C., Wijk, K., Rashid, M., Hiswåls, A. S., & Soares, J. (2023). The association between fear of crime, educational attainment, and health. *Epidemiologia*, 4(2), 148–162.
- Malinchak, A. A., & Wright, D. (1978). Older Americans and crime: The scope of elderly victimization. *Aging*, 281, 10–39.
- Marković, A., & Filipović, B. (2024). Neighbourhood, crime and fear: Exploring subjective perception of security in Serbia. *NBP. Nauka, bezbednost, policija*, 30(1).
- Markowitz, F. E., Bellair, P. E., Liska, A. E., & Liu, J. (2001). Extending social disorganization theory: Modeling the relationships between cohesion, disorder, and fear. *Criminology*, 39(2), 293–319.
- Maxfield, M. G. (1984). The limits of vulnerability in explaining fear of crime: A comparative neighborhood analysis. *Journal of research in Crime and Delinquency*, 21(3), 233–250.
- Maxfield, M. G., & Skogan, W. G. (1981). *Coping with crime: Individual and neighborhood reactions*. Sage.
- Mellgren, C. (2011). *What's neighbourhood got to do with it? The influence of neighbourhood context on crime and reactions to crime* (Doctoral dissertation, Malmö University, Faculty of Health and Society).
- Mendes de Leon, C. F., Cagney, K. A., Bienias, J. L., Barnes, L. L., Skarupski, K. A., Scherr, P. A., & Evans, D. A. (2009). Neighborhood social cohesion and disorder in relation to walking in community-dwelling older adults: a multilevel analysis. *Journal of aging and health*, 21(1), 155–171.
- Mertler, C. A., & Reinhart, R. V. (2016). *Advanced and multivariate statistical methods: Practical application and interpretation* (6th ed.). Routledge.
- Metz, D. H. (2000). Mobility of older people and their quality of life. *Transport Policy*, 7(2), 149–152.
- Morgan, R. E., & Mason, B. J. (2014). *Crimes against the elderly, 2003–2013*. U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs, Bureau of Justice Statistics.
- Nilsson, J., Rana, A. K., & Kabir, Z. N. (2006). Social capital and quality of life in old age: Results from a cross-sectional study in rural Bangladesh. *Journal of Aging and Health*, 18, 419–434.
- Ozascilar, M. (2013). Predicting fear of crime: A test of the shadow of sexual assault hypothesis. *International Review of Victimology*, 19(3), 269–284. <https://doi.org/10.1177/0269758013494130>
- Öztürk, M. (2016). Düzensizlik ve toplumsal kaygı teorileri bağlamında suç korkusu: Mersin örneği. *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 40(1), 281–291.
- Öztürk, M. (2018). Kadın ve erkeklerin suç mağduriyetleri ile suç korkuları arasındaki ilişki: Mersin örneği. *Türkiye Klinikleri Journal of Forensic Medicine and Forensic Sciences*, 15(2), 66–79.
- Pain, R., & Townshend, T. (2002). A safer city centre for all? Senses of community safety in Newcastle upon Tyne. *Geoforum*, 33(1), 105–119.
- Phillipson, C., Bernard, M., Phillips, J., & Ogg, J. (1999). Older people's experiences of community life: Patterns of “neighbouring” in three urban areas. *Sociological Review*, 47, 715–739.

- Pollack, C. E., & von dem Knesebeck, O. (2004). Social capital and health among the aged: Comparisons between the United States and Germany. *Health & Place*, 10, 383–391
- Putnam, R. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. Simon & Schuster.
- Putnam, R. D., Leonardi, R., & Nanetti, R. (1993). *Making democracy work: Civic traditions in modern Italy*. Princeton University Press.
- Reese, B. (2009). Determinants of the fear of crime: The combined effects of country-level crime intensity and individual-level victimization experience. *International Journal of Sociology*, 39(1), 62–75.
- Reuband, K. H. (2000). Der» Standardindikator «zur Messung der Kriminalitätsfurcht-in» skandalöser Weise «unspezifisch und in der Praxis dennoch brauchbar? *Monatsschrift für Kriminologie und Strafrechtsreform*, 83(3), 185–195.
- Robinson, J. B., Lawton, B. A., Taylor, R. B., & Perkins, D. D. (2003). Multilevel longitudinal impacts of incivilities: Fear of crime, expected safety, and block satisfaction. *Journal of quantitative criminology*, 19, 237–274.
- Sampson, R. J. (2019). Neighbourhood effects and beyond: Explaining the paradoxes of inequality in the changing American metropolis. *Urban Studies*, 56(1), 3–32.
- Sampson, R.J. and Raudenbush, S.W, and Earls, F. (1997). Neighborhoods and violent crime: a multilevel study of collective efficacy. *Science*, 277, 918–924.
- Sargeant, E., Liu, Y., St John, N., Fong Hong, N., Huu, T., Chen, J., & Mazerolle, L. (2017). Social capital and fear of crime in Brisbane. *Journal of Sociology*, 53(3), 637–652.
- Savaş-Yavuzçehre, P. (2022). Kentsel dönüşüm uygulaması sonrası suç korkusu üzerine bir değerlendirme: Denizli Aktepe Mahallesi örneği. *Pamukkale Avrasya Sosyoekonomik Araştırmalar Dergisi*, 9(1), 1–17.
- Scarborough, B. K., Like-Haislip, T. Z., Novak, K. J., Lucas, W. L., & Alarid, L. F. (2010). Assessing the relationship between individual characteristics, neighborhood context, and fear of crime. *Journal of criminal justice*, 38(4), 819–826.
- Semyonov, M., Gorodzeisky, A., & Glikman, A. (2012). Neighborhood ethnic composition and resident perceptions of safety in European countries. *Social Problems*, 59(1), 117–135.
- Simpson, R. (1996). Neither clear nor present: The social construction of safety and danger. *Sociological Forum*, 11(3), 549–562.
- Sipahi, E. B. (2016a). Türkiye’de kent sakinlerinin suç korkuları üzerine bir araştırma. *Journal Of International Social Research*, 9(43), 2158–2169.
- Sipahi, E. B. (2016b). *Suç korkusu: Türkiye kentlerinde bir alan araştırması*. Çizgi Kitabevi.
- Sirven, N., & Debrand, T. (2008). Social participation and healthy ageing: an international comparison using SHARE data. *Social science & medicine*, 67(12), 2017–2026.
- Skogan, W. (2015). Disorder and decline: The state of research. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 52(4), 464–485.
- Smith, S. J. (1986). *Crime, space and society*. Cambridge University Press.
- Smith, S. J. (1987). Fear of crime: beyond a geography of deviance. *Progress in Human Geography*, 11(1), 1–23.
- Şen, G. (2022). *Toplumda suç korkusu ve sosyal sermaye dinamikleri açısından afet direnci: Burdur-Antalya kent merkezi örneği* (Doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir).

- Tabachnick, B. G., & Fidel, S. L. (2001). *Using multivariate statistics* (4th ed.). Allyn and Bacon.
- Taylor, R. (2018). *Breaking away from broken windows: Baltimore neighborhoods and the nationwide fight against crime, grime, fear, and decline*. Routledge.
- Taylor, R. B. (1995). The impact of crime on communities. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 539(1), 28–45.
- Time. (1976, July 26). The elderly: Prisoners of fear. *Time*, 108, 21.
- Tolsma, J., Van der Meer, T., & Gesthuizen, M. (2009). The impact of neighbourhood and municipality characteristics on social cohesion in the Netherlands. *Acta Politica*, 44, 286–313.
- Tulloch, M. (2003). Combining classificatory and discursive methods: Consistency and variability in responses to the threat of crime. *British Journal of Social Psychology*, 42(3), 461–476
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2023). *Yaşam memnuniyeti araştırması*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yasam-MemnuniyetiArastirmasi-2022-49691>
- Uludağ, Ş. (2010). Vatandaşların suç korkusu (Güvenlik endişesi) hücrelerini etkileyen faktörler ve alınabilecek önlemler: Malatya örneği. *Polis Bilimleri Dergisi*, 12(1), 1–28.
- Van Ham, M., Manley, D., Bailey, N., Simpson, L., & MacLennan, D. (2011). Neighbourhood effects research: New perspectives. In *Neighbourhood effects research: New perspectives* (pp. 1–21). Springer Netherlands.
- Van Hoof, J., Dikken, J., van Staalduinen, W. H., van der Pas, S., van den Hoven, R. F., & Hulsebosch-Janssen, L. M. (2022). Towards a better understanding of the sense of safety and security of community-dwelling older adults. the case of the age-friendly city of The Hague. *International journal of environmental research and public health*, 19(7), 3960.
- Vauclair, C. M., & Bratanova, B. (2017). Income inequality and fear of crime across the European region. *European journal of criminology*, 14(2), 221–241.
- Visser, M., Scholte, M., & Scheepers, P. (2013). Fear of crime and feelings of unsafety in European countries: Macro and micro explanations in cross-national perspective. *The Sociological Quarterly*, 54(2), 278–301.
- Wahl, H. W., & Gerstorf, D. (2018). A conceptual framework for studying COnText Dynamics in Aging (CODA). *Developmental Review*, 50, 155–176.
- Wahl, H. W., Iwarsson, S., & Oswald, F. (2012). Aging well and the environment: Toward an integrative model and research agenda for the future. *The Gerontologist*, 52(3), 306–316.
- Wahl, H. W., Mollenkopf, H., Oswald, F., & Claus, C. (2007). Environmental aspects of quality of life in old age: conceptual and empirical issues. *Quality of Life in Old Age: International and Multi-Disciplinary Perspectives*, 101–122.
- Wanner, R. A., & Caputo, T. C. (1987). Punitiveness, fear of crime, and perceptions of violence. *Canadian Journal of Sociology*, 12(4), 331–344. <https://doi.org/10.2307/3340952>
- Warne, R. (2014). A primer on multivariate analysis of variance (MANOVA) for behavioral scientists. *Practical Assessment, Research, and Evaluation*, 19(1), Article 17. <https://doi.org/10.7275/sm63-7h70>
- Warr, M. (1994). Public perceptions and reactions to violent offending and victimization. In A. J. Reiss & J. A. Roth (Eds.), *Understanding and preventing violence: Volume 4. Consequences and control* (pp. 1–66). National Academy Press.
- Warr, M. (2000). Fear of crime in the United States: Avenues for research and policy. *Criminal Justice*, 4, 451–489.

- Wickes, R. (2017). Social disorganization theory: Its history and relevance to crime prevention. In B. C. Welsh & A. A. Braga (Eds.), *Preventing crime and violence: Advances in prevention science* (pp. 57–66). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-44124-5_5
- Wilmoth, J. R., Bas, D., Mukherjee, S., & Hanif, N. (2023). *World social report 2023: Leaving no one behind in an ageing world*. UN.
- Wilson-Genderson, M., & Pruchno, R. (2013). Effects of neighborhood violence and perceptions of neighborhood safety on depressive symptoms of older adults. *Social Science & Medicine*, 85, 43–49.
- Yazgan, Ç. Ü., & Kurtkapan, H. (2020). Yaşlı bireylerde yaşam memnuniyeti ve suç korkusu durumunun belirlenmesi: tanımlayıcı bir araştırma. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(1), 373–381.
- Yazgan, Ç. Ü. (2017). *Suç korkusu. Suç sosyolojisi*. Anadolu Üniversitesi.
- Young, A. F., Russell, A., & Powers, J. R. (2004). The sense of belonging to a neighbourhood: can it be measured and is it related to health and well being in older women? *Social science & medicine*, 59(12), 2627–2637.